

ภาพที่ 2-25 ร้อยละของผลงานวิจัยที่มีการศึกษา
ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากมาตรการที่เกี่ยวข้อง

ภาพที่ 2-26 สัดส่วนของงานวิจัยทางการประรูป
สัตว์น้ำของปลาทู

2) การประเมินสถานภาพงานวิจัย ณ ปัจจุบัน

โดยทั่วไป การประเมินสถานภาพงานวิจัยปัจจุบัน ในเชิงคุณภาพ เราสามารถพิจารณาจาก ระดับ “ความอ่อนไหว” ของข้อมูลประเภทนั้นๆ ซึ่งทั้งนี้ “ความอ่อนไหว” หมายถึง โอกาสในการเปลี่ยนแปลงของ ข้อมูลที่ศึกษา เมื่อได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อม รวมทั้งอิทธิพลจากมนุษย์

ข้อมูลที่มีการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา และ/หรือเปลี่ยนแปลงได้ง่ายตามสภาพแวดล้อม จัดเป็น ข้อมูลที่มี “ความอ่อนไหว” มาก อาทิ ข้อมูลด้านรูปแบบการดำเนินชีวิตของทรัพยากรป่าไม้ที่เกิดจากการทำ ประมงและสภาพสิ่งแวดล้อม ในการนี้ เราสามารถจัดกลุ่มข้อมูลความรู้ โดยจำแนกระดับ “ความอ่อนไหว” ออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

- ระดับ “ความอ่อนไหว” มาก → ข้อมูลมีโอกาสเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา (ภายใน 1-3 ปี)
- ระดับ “ความอ่อนไหว” ปานกลาง → ข้อมูลที่มีโอกาสเปลี่ยนแปลงปานกลาง (4-6 ปี)
- ระดับ “ความอ่อนไหว” น้อย → ข้อมูลที่มีโอกาสเปลี่ยนแปลงน้อย (7-10 ปี)

เมื่อนำการวิเคราะห์ความอ่อนไหวของข้อมูล มาใช้พิจารณาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากร ปลาทู พบร่างงานวิจัยที่มีความอ่อนไหวมาก ได้แก่ งานศึกษาทางด้านประชากรสัตว์น้ำ งานศึกษาด้านการทำ ประมง และงานศึกษาด้านสภาพเศรษฐกิจและสังคมของชาวประมง (ตารางที่ 2-2) และงานโดยส่วนใหญ่ เป็นงานที่มีความอ่อนไหวปานกลาง

ตารางที่ 2-2 การวิเคราะห์ความอ่อนไหวของข้อมูลในผลงานศึกษาวิจัยประเภทต่างๆ

เนื้อหาผลงานทางวิชาการ	โอกาสการเปลี่ยนแปลง (ปี)
1. งานศึกษาทางด้านการจำแนกชนิดสัตว์น้ำ	7 – 10
2. งานศึกษาทางด้านการแพร่กระจาย	4 – 6
3. งานศึกษาทางด้านชีววิทยาและการดำรงชีวิต	4 – 6
4. งานศึกษาทางด้านประชากรสัตว์น้ำ	1 – 3
5. งานศึกษาด้านการทำประมง	1 – 3
6. งานศึกษาด้านสภาพเศรษฐกิจและสังคมของชาวประมง	1 – 3
7. งานศึกษาด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	4 – 6
8. งานศึกษาด้านกฎหมายและมาตรการ	4 – 6
9. งานศึกษาด้านปรรูปสัตว์น้ำ	4 – 6

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากผลการศึกษาบททวนผลงานทางวิชาการที่สามารถสืบค้นและอ้างอิงได้ เราพบว่าในช่วง 10 ปี ย้อนหลัง (พ.ศ. 2541-2550) นี้ มีผลงานการศึกษาที่เกี่ยวกับปลาทูน้อยมาก โดยเมื่อพิจารณาตามสาขาวิชา สามารถจำแนกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ตามปริมาณผลงานที่พับ ดังนี้

1) กลุ่มที่ไม่พับผลงานการศึกษาวิจัยในช่วง 10 ปีหลังเลย

ได้แก่ สาขาวิชาทางการจำแนกชนิดสัตว์น้ำ การแพร่กระจาย ชีววิทยาและการดำรงชีวิต และกฎหมายและมาตรการ

2) กลุ่มที่พับผลงานการศึกษาวิจัยน้อยมาก (เพียง 1-2 เรื่อง) ในช่วง 10 ปีหลัง

ได้แก่ สาขาวิชาทางเศรษฐกิจและสังคมของชาวประมง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และการปรับรูปสัตว์น้ำ

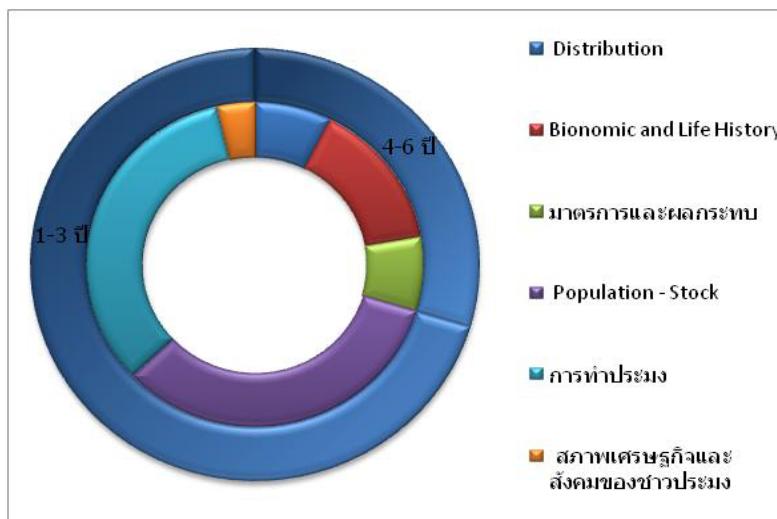
3) กลุ่มที่พับผลงานการศึกษาวิจัยในช่วง 10 ปีหลังได้บ้าง แต่จำเป็นต้องศึกษาเพิ่มเติม

ได้แก่ สาขาวิชาทางประชากรสัตว์น้ำ และการทำประมง

ในภาพรวมของการประมวลผล และการวิเคราะห์ “ความอ่อนไหว” ของข้อมูล ตามลักษณะพื้นฐาน ทางธรรมชาติของสาขานั้นๆแล้ว พบร่วมกันว่า งานวิชาการที่พอมีในกลุ่มที่ 3 ข้างต้น (โดยเฉพาะในสาขาวิชาทางสถานภาพของทรัพยากรป่าไม้ พลวัตประชากรป่าไม้ และการทำประมงป่าไม้) จัดอยู่ในสถานภาพที่ “ไม่ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน และขาดความรู้ที่ชัดเจน” อย่างแท้จริง ทั้งนี้ ด้วยเหตุที่ธรรมชาติของข้อมูลมีความอ่อนไหวมากและควรดำเนินการติดตามศึกษาทุกรอบ 1-3 ปี

ผลการศึกษาในภาพรวมสะท้อนให้เห็นว่า ข้อมูลส่วนใหญ่จำเป็นต้องมีการนำมาทบทวนใหม่ หรือต้องปรับปรุงข้อมูลใหม่ เนื่องจากเป็นผลงานวิจัยที่มีการสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลนานเกินกว่า 10 ปี และมีงานวิจัยเพียงร้อยละ 13 ที่มีการสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเวลา 10 ปีที่ผ่านมา

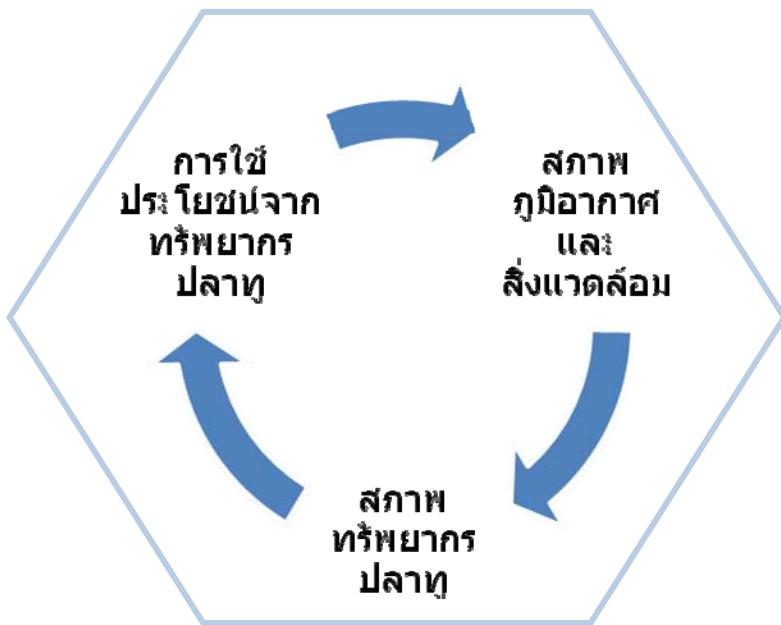
อนึ่ง ผลจากการวิเคราะห์ความอ่อนไหวของข้อมูลพบว่า ร้อยละ 70 เป็นข้อมูลที่ควรจะมีการปรับปรุงในระยะเวลา 1-3 ปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศสูงมาก ส่งผลให้เกิดการแปรปรวนของฤดูกาลและสภาพสิ่งแวดล้อมในที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำ

ภาพที่ 2-27 การกระจายของข้อมูลงานวิจัย ที่ดำเนินการในช่วงปี พ.ศ. 2541-2550

จากการสังเคราะห์ผลงานวิจัยด้านปลาทูที่ผ่านมา พบว่าปริมาณ และเนื้อหาของผลงานวิจัยจะแปรไปตามสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลาเป็นสำคัญ งานวิจัยส่วนใหญ่มุ่งเน้นงานที่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ในทันที ในขณะที่งานวิจัยพื้นฐานบางประเภทไม่พึ่งการศึกษา หรือสอดแทรกมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 20-30 ปี

ผลการศึกษาในภาพรวม ทำให้พบว่า การพัฒนาต่อจากนี้ภายใต้การนำเอาผลงานที่มีเดิมไปใช้อ้างอิงอาจจะไม่ถูกต้องได้ ทั้งนี้ เนื่องจากสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงสูงมาก นอกจากนี้ ยังมีอิทธิพลจากการใช้ประโยชน์ที่เกิดอย่างต่อเนื่อง ปัจจัยร่วมเหล่านี้ จะสามารถส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในการดำรงชีวิตของทรัพยากรปลาน้ำ และสภาพของทรัพยากรตามมาได้ (ภาพที่ 2-28)

ภาพที่ 2-28 แผนผังแสดงการเชื่อมโยงของปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อทรัพยากรป่าทู

ในการนี้ คณะผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นยิ่ง ที่จะต้องมีการจัดทำแผนด้านทิศทางและโครงการวิจัย ที่จะเป็นการสร้างและ/หรือทบทวนความรู้ เพื่อการนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างเหมาะสมต่อเนื่องไปในอนาคต อนึ่ง การต่อยอดงานวิจัย โดยการใช้ข้อมูลเดิมที่มี จำเป็นต้องให้ความระมัดระวังและพิจารณาอย่างรอบคอบ และเพื่อการก้าวไปข้างหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ คณะผู้วิจัยเห็นว่า เราสมควรส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เร่งมือกันวางแผนศึกษาวิจัยที่รัดกุม เพื่อการตอบปัญหาปัจจุบันที่เกิดขึ้นได้ พร้อมกันนี้ ควรกำหนดแผนงานในการศึกษา ให้เกิดความต่อเนื่องไปตามระยะที่สอดคล้องกับโอกาส การเปลี่ยนแปลงในปัจจัยที่ศึกษาในแต่ละเรื่องต่อไป

ส่วนที่ 3

ประมวลปัญหาและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

ในส่วนของการศึกษาขั้นตอนนี้ คณะผู้วิจัยใช้วิธีการจัดประชุมระดมความคิดเห็นในระหว่างผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญในแวดวงทางวิชาการ โดยได้นำเสนอให้ที่ประชุม (ภาพที่ 3-1) ให้ทราบถึงเป้าหมายของการทำงานวิจัย ทำความเข้าใจร่วมกัน และแนะนำเข้าสู่ปัญหาเบื้องต้น ที่พบรากการรวมข้อมูลและการออกแบบที่สำรวจความคิดเห็นจากชาวประมงในเขตชายฝั่งทะเลจังหวัดต่างๆ ทั้งนี้ เพื่อให้ที่ประชุมระดมความคิดทบทวนด้านปัญหาให้ครบถ้วน และวิเคราะห์ลำดับความสำคัญของปัญหาร่วมกัน จนนำไปสู่การกำหนด “โจทย์วิจัย” ที่จำเป็น และมี “Potential” ในการดำเนินการอย่างสัมฤทธิ์ผล

ภาพที่ 3-1 การจัดประชุมระดมความคิดเห็น ครั้งที่ 1 ในระหว่างผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญในแวดวงทางวิชาการ เพื่อการประมวลปัญหาให้ครบถ้วน และวิเคราะห์ลำดับความสำคัญของปัญหาร่วมกัน

ในการประชุมครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้เสนอผลการประเมินปัญหาเด่นที่พบรากพื้นที่ 6 ด้าน เพื่อการพิจารณา ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้

▶ **1) ด้านระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมทางน้ำ**

ผลกระทบจากการทำประมงอื่น ที่ทำลายโครงสร้างและ
ความอุดมสมบูรณ์ของพื้นท้องน้ำ

▶ **2) ด้านชีวิทยา ชีวประวัติ และพลศาสตร์ประชากร**

การจับปลาทุขนาดเล็ก ซึ่งทำลายวงศ์ชีวิตของประชากรปลาทุ
ในพื้นที่

▶ **3) ด้านการใช้ประโยชน์ในทรัพยากร**

ผลกระทบจากเครื่องมือ อวนลากคู่ อวนปลากระตักปันไฟ อวนล้อม

▶ **4) ปัญหาด้านระบบตลาดและการจัดการ**

ขาดช่องทางในการขนส่งปลาทุ

ขาดการรวมกลุ่มเพื่อทำธุรกิจประมงที่คุ้มค่า

▶ **5) ปัญหาด้านมาตรการ กฏหมาย และการบังคับใช้**

ขาดประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฏหมาย

ขาดมาตรการที่ครอบคลุมในเขตพื้นที่สำคัญ

▶ **6) ปัญหางานบริหารจัดการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐ**

ขาดการส่งเสริมความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร

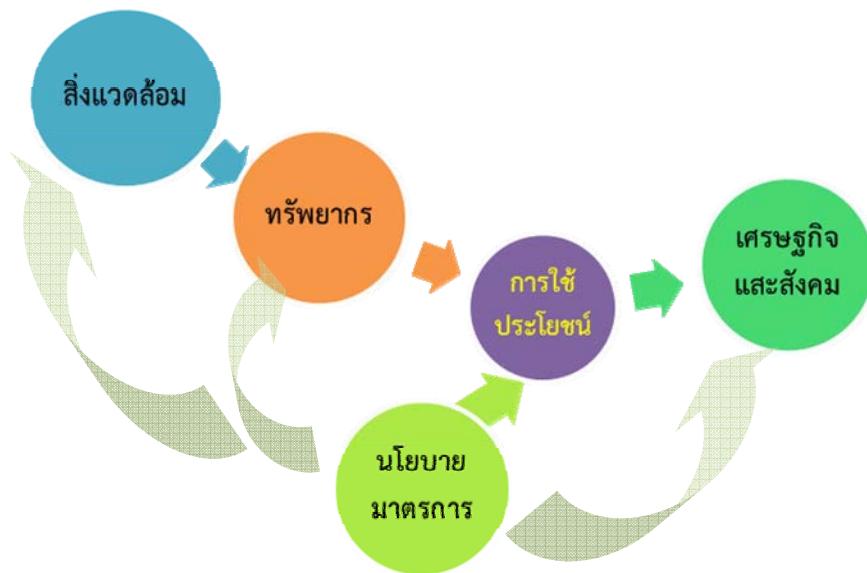
ขาดการประชาสัมพันธ์ และเปลี่ยนนำวารสาร การเรียนรู้ปัญหา

ในการประชุมระดมความคิดเห็น ผู้ร่วมอภิปรายได้เสนอ มุ่งมองด้านปัญหา พร้อมข้อเสนอแนะในการแก้ไขที่หลากหลายมาก ประกอบด้วยประเด็นสำคัญๆ ดังนี้

ผลการอภิปรายปัญหาด้านทรัพยากร

- มีปัญหาด้านทรัพยากรที่รุนแรงมาก โดยเฉพาะในช่วงปิดอ่าวที่ชาวประมงหยุดทำประมง ในช่วงนั้นชาวประมงจะขาดรายได้ แต่เมื่อพอถึงเวลาเปิดอ่าวชาวประมงจะออกไปทำประมง พร้อมๆ กันในช่วงแรก ทรัพยากรถูกจับอย่างมหาศาล ซึ่งเป็นผลเสียต่อทรัพยากรอย่างยิ่ง
- ในบางมุมมองกล่าวว่า ปัญหาที่พบในทั้ง 5 ด้าน นั้นมีความสำคัญเท่าๆ กัน (ด้านทรัพยากร ด้านการใช้ประโยชน์ ด้านเศรษฐกิจสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านนโยบายและมาตรการ)
- ปัญหาด้านทรัพยากรนั้น ผู้ใช้ประโยชน์จะมีบทบาทมาก
- ปลาทุกมีขนาดเล็กลง เนื่องจากคนจับปลาไปหมดไม่เหลือให้ปลาไม่มีโอกาสเจริญเติบโต

- เครื่องมือประเมิน มีการพัฒนาเฉพาะเครื่องมือที่ จับตาย ซึ่งในต่างประเทศจะพัฒนาเครื่องมือ สำหรับ จับเป็น ซึ่งเมื่อได้ปลาทูมาแล้ว จะนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างหลากหลายกว่า
- ปัญหาทุกด้าน น่าจะมีความเชื่อมโยงกัน โดยด้านสิ่งแวดล้อมนั้นจะส่งผลไปถึงตัวทรัพยากร ด้านทรัพยากรจะนำไปสู่การใช้ประโยชน์ ส่วนเรื่องนโยบายและมาตรการจะเป็นส่วนในการ ควบคุมการใช้ประโยชน์ (หรือด้านอื่นๆ) ซึ่งแต่ละองค์ประกอบเหล่านี้ จะมีบทบาทต่อสภาพ ทางเศรษฐกิจและสังคมของชาวยุโรป

ผลกระทบภัยปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคม

- ควรเน้นการมองปัญหาไปที่ตัวบุคคลและทรัพยากรไปพร้อมๆ กัน
- ในด้านกลไกการตลาดและระบบตลาด พบร่วม ค่าตอบแทนของชาวยุโรปและพ่อค้าคนกลาง มีรายได้ที่แตกต่างกันในช่วงที่กว้าง เช่น ชาวยุโรปขายปลาทูได้ในราคา 10 บาทต่อกิโลกรัม และเมื่อปลาทูเดินทางมาถึงผู้บริโภคนั้นจะมีราคาถึง 50 - 60 บาทต่อกิโลกรัม จึง ควรมีวิธีการย่นระยะทาง หรือซ่องว่างระหว่างรายได้ที่เกิดขึ้น

ผลกระทบภัยปัญหาด้านมาตรการ

- กรมประมง หรือหน่วยงานอื่นๆ มีข้อมูลทางวิชาการที่สามารถสนับสนุนการกำหนด มาตรการในบางส่วน อย่างไรก็ตาม การนำมาตรการมาใช้ประโยชน์ยังมีข้อจำกัด เนื่องจาก ต้องคำนึงถึงสภาพความเป็นอยู่ของผู้ที่อยู่ภายใต้มาตรการนั้นๆ ด้วย (อาทิ ผู้ที่มีรายได้มาก ผู้ ที่มีรายได้น้อย)
- ต้องหาตัวเขื่อมต่องกลุ่ม ระหว่างมาตรการกับผู้ถูกบังคับใช้ เพื่อจะสามารถบังคับใช้ มาตรการได้อย่างสมบูรณ์ เนื่องจากการใช้มาตรการต่างๆ จะส่งผลกระทบกับชาวยุโรป โดยตรง

- ในปัจจุบันยังหาข้อตกลงร่วมกันในมาตรการปิดอ่าวไม่ได้ (ไม่ได้ปิดอ่าวนานาน) และยังขาดวิธีที่เหมาะสม (เช่น การจะห้ามอวนรุนทำประมงนั้น จะต้องห้ามอย่างไร อวนรุนทำประมงแล้วได้อย่างไร ก็ต้องห้ามมากเกินไป ชาวยาประมงน่าจะไม่ยอมทำตาม)
- นักวิชาการอาชูสให้ข้อสังเกตว่า ปัจจุบันฐานความรู้ในวิชาพื้นฐานจากการเรียนการสอนในระดับมหาวิทยาลัยได้ “อ่อนด้อย” ลง วิชาที่จำเป็น ก็ถูกเลือกไปหมด และคนรุ่นใหม่เคยชินในการปฏิบัติงานในห้องทดลองมากกว่าออกพื้นที่จริง ทำให้เมื่อจำเป็นต้องออกพื้นที่จริง กลับไม่มีความรู้พื้นเพียงและเกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน
- จะต้องปรับปรุงการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพ
- ควรห้ามใช้เครื่องมืออวนล้อมปลากระตักปันไฟทำประมงโดยเด็ดขาด
- การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้น เมื่อจากเมื่อเกิดคดีความที่เกี่ยวกับทรัพยากรสัตว์น้ำ จะพบว่าการตัดสินคดีในแต่ละพื้นที่จะมีความเหลื่อมล้ำกันตามคำตัดสินของผู้พิพากษา การให้น้ำหนักการกระทำการทำความผิดจะแตกต่างกันทั้งที่มีการทำผิดในรูปแบบเดียวกัน ซึ่งเป็นจุดที่ทำให้คนที่ทำผิดจะเรียกร้องไปขึ้นศาลที่มีคำตัดสินที่ “อ่อนกว่า”
- การกำหนดค่าปรับจากการทำผิดกฎหมายมีจุดอ่อน และควรมีการปรับมาตรฐานในปี 2490 ที่ออกกฎหมาย ให้เท่ากับมูลค่าของเงินในปัจจุบัน เพื่อให้คนที่ทำผิดกฎหมายได้มีความเกรงกลัวมากขึ้น เพราะในปัจจุบันคนที่ทำผิดกฎหมายแล้วเสียค่าปรับนั้น มองว่าเป็นเงินเพียงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับผลประโยชน์ที่ตน弄ได้รับ
- ควรมีการกำหนดค่าปรับในการทำความผิดใหม่ เช่น อาจจะปรับเท่ากับมูลค่าที่มีการนำทรัพยากรมาใช้อย่างผิดกฎหมาย
- ควรมีการศึกษาด้านแรงจูงใจในการละเมิดกฎหมายของชาวยาประมง เพื่อนำมาปรับใช้ในการลดช่องว่างทางการร่างหรือสร้างกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย

ผลการอภิปรายด้านแนวทางแก้ไขปัญหา

- การรับข้อมูลจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรป่าชายเลน ต้องมองว่าคนที่เราคุณนั้นเป็นคนที่ได้รับผลกระทบ หรือมีส่วนได้ส่วนเสียหรือไม่ เพราะข้อมูลที่ได้มา จะมีความแตกต่างกันตามผลกระทบหรือประโยชน์ที่ตน弄ได้รับ
- ในการพิจารณาปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงระยะเวลาการปิดอ่าว หรือการปรับปรุงเพิ่มเติมด้านพื้นที่สำหรับมาตรการการปิดอ่าวนั้น ควรพิจารณาอย่างรอบคอบ ตลอดจนหาทางออกที่เหมาะสมและเป็นไปได้ ทั้งนี้ เนื่องจากช่วงระยะเวลาการปิดอ่าว จะทำให้เกิดผลกระทบด้านการขาดรายได้ของชาวยาประมง นอกจากนี้ ชาวยาประมงในบางพื้นที่ยังประสบปัญหาด้านลมมรสุม ซึ่งในสภาพอากาศปกติ จะสามารถทำประมงได้เพียงประมาณ 3 เดือนเท่านั้น

- ต้องเข้าใจว่าการระดมความคิดของคนแต่ละกลุ่ม จะได้จุดอ่อนจุดแข็งที่แตกต่างกัน มีองค์ความรู้ที่ได้มานาแตกต่างกัน และความเห็นของแต่ละฝ่ายมีไม่เท่ากัน จะมองไปในส่วนที่ตนเองได้ประโยชน์ก่อน
- การศึกษาต้องให้มีความครอบคลุมในทุกด้าน

ภายหลังจากการเปิดอภิปรายกัน ที่ประชุมได้เสนอให้ทุกคนได้ระดมความคิด และขึ้นประเด็นปัญหาที่คิดว่าสำคัญที่สุด 5 ประเด็น (ในแต่ละด้าน) ออกมารแล้วนำมารวบรวมกัน ในการนี้ เราสามารถได้แนวคิดด้านปัญหา “เชิงคุณภาพ” ดังนี้

ผลการรวบรวมประเด็นปัญหา/โจทย์วิจัย ที่ได้อภิรายกันในที่ประชุม

1. ด้านทรัพยากร

- ทรัพยากรป่าชายเลน
 - ขาดการศึกษาด้านชีววิทยา และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าชายเลน โดยเป็นความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน
 - มีการให้ความสำคัญในการใช้ทรัพยากรของชาวประมง มากกว่าการคำนึงถึงสภาพแวดล้อม และการอนุรักษ์ทรัพยากรให้ยั่งยืน
 - ขาดการประยุกต์ใช้แนวคิดทาง Marine Protected Area มาใช้จัดการทรัพยากรป่าชายเลน
- พลวัตประชากร
 - ขาดข้อมูลที่ชัดเจนในด้านแหล่งของปลาในอ่าวไทยและปริมาณในแต่ละแหล่ง
 - ขาดข้อมูลที่ชัดเจนในการเคลื่อนที่ของ Stock ของปลา
 - ขาดข้อมูลที่ชัดเจนในด้านระยะเวลาและพื้นที่การ Spawning ของปลา
- การจำแนกกลุ่มประชากร
 - ข้อมูลด้านการจำแนก Stock ปลาในอ่าวไทยที่ชัดเจนไม่เพียงพอ
 - ขาดการพัฒนาใช้เทคโนโลยีทาง DNA และ DNA Morphometry เพื่อการจำแนก Stock ให้ชัดเจน
 - ขาดข้อมูลสำหรับการบริหารจัดการที่ระบุแหล่งที่มาของทรัพยากรป่าชายเลนที่ปริโภคในประเทศไทย (ว่าจับมาจากในประเทศไทยหรือนำเข้าจากต่างประเทศ)
- แหล่งอาศัย
 - ขาดข้อมูลด้านแหล่งเลี้ยงปลาภายในอ่าวไทยและเป็นปัจจุบัน
 - ไม่ทราบพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับทำ Marine Protected Area สำหรับปลา
- ปริมาณ
 - ปัญหาทรัพยากรป่าชายเลนในอ่าวไทยลดปริมาณและขนาดลง
 - ขาดข้อมูลด้านทรัพยากรป่าชายเลนปิดอ่าว
- สิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากร
 - ขาดข้อมูลที่จะตอบคำถามว่า;
สภาวะโลกร้อนส่งผลให้ Reproductive season shift หรือไม่ ?
แหล่งวางไข่เปลี่ยนที่ เพราะสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปใช่หรือไม่ ? และ
Seasonal และ Area closer ที่ใช้อยู่ทุกวันนี้ เหมาะสมกับ Life history จริงๆ หรือไม่ ?

ผลการรวบรวมประเด็นปัญหา/โจทย์วิจัย ที่ได้อภิรายกันในที่ประชุม

2. ด้านสิ่งแวดล้อม

- ปัญหาสิ่งแวดล้อมบริเวณชายฝั่งเปลี่ยนแปลง อันเนื่องมาจากกิจกรรมต่างๆ บนฝั่ง
- ปัญหาคุณภาพน้ำและสิ่งแวดล้อมในอ่าวไทยมีความเสื่อมโทรมลง
- ปัญหาความอุดมสมบูรณ์ของอาหารปลาทูเปลี่ยนแปลงไป (อาจเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพทางภูมิอากาศ)
- ปัญหาการสะสมพร่องของ Phytoplankton บ่อยกครั้ง (อาจทำให้ลูกปลาตาย)
- ปัญหาการไม่ทราบการเคลื่อนตัวของแหล่งอาหารของปลาทู

3. ด้านการใช้ประโยชน์

- ทรัพยากรป่าชายเลน
 - ปัญหาการใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนที่ยังไม่ได้ขนาดจำนวนมากในแต่ละปี
 - ปัญหาความนิยมการบริโภคป่าชายเลน มีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ (เช่น ขนาดของป่าชายเลน)
 - ปัญหาการจับป่าชายเลนเกินไป ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อบริมาณลูกปลาในปีถัดไป
 - ปัญหาการขาดความสมดุลของสิ่งมีชีวิตในห่วงโซ่ออาหาร อาทิ การเกิด Plankton blooming ที่อาจเกิดเนื่องจากป่าชายเลนหรือป่าชายเลนที่กิน Plankton ลูกจับมากเกินไป
 - ปัญหาการขาดความรู้ด้าน Post harvesting ซึ่งควรมีการหาทางเพิ่มมูลค่าของป่าชายเลน
- เครื่องมือประมง
 - ขาดข้อมูลด้านการเปลี่ยนแปลง Fishing capacity ของเครื่องมือประมงที่ใช้จับป่าชายเลน
 - ปัญหารံ่องการใช้เครื่องมือประมงที่มีผลกระทบต่อทรัพยากรป่าชายเลน
 - ปัญหาด้านจำนวนเครื่องมือที่ทำประมงป่าชายเลน มีมากเกินความจำเป็น
- เรือประมง
 - ขาดการตรวจสอบจำนวนเรือประมงที่รักษา
 - ควรศึกษาแนวโน้มการเพิ่มหรือลดลงของเรือประมงพาณิชย์ที่ทำประมงป่าชายเลน

ผลการรวบรวมประเด็นปัญหา/โจทย์วิจัย ที่ได้อภิรายกันในที่ประชุม

4. ด้านความรู้พื้นฐาน

- ปัญหางานกระจายของข้อมูลทั้งในส่วนของกรมประมง และหน่วยงานด้านการศึกษาต่างๆ โดยขาดการวิเคราะห์ตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล ตลอดจนความซ้ำซ้อน หรือความแตกต่างที่มี
- ปัญหาที่ยังไม่มีการวิเคราะห์ Reliability ของข้อมูลและผลงานทางวิชาการที่มี ยังไม่มีการวิเคราะห์ แยกแยะระดับความเชื่อมั่น และ/หรือตรวจสอบความถูกต้องของกระบวนการเก็บและแปรผลข้อมูล
- ปัญหางานขาดการประเมินความรู้ในภาพรวม และการซ้ำว่ามีงานศึกษาส่วนใดขาดหรือไม่เพียงพอ และประเด็นใดควรวิจัยเพิ่มเติม

5. ด้านนโยบายและมาตรการ

- เร่งกำหนดมาตรการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพเพื่อไม่ให้มีการจับปลาทูขนาดเล็ก
- พ.ร.บ. ประมง ที่ใช้บังคับในปัจจุบัน ซึ่งนับเป็น “กฎหมายแม่” ที่ใช้อยู่ ไม่สอดรับกับลักษณะการกระทำความผิด และ “โทษน้อยเกินไป”
- การปรับปรุงมาตรการด้านการบริหารจัดการและการส่งเสริมของภาครัฐ
- ปัญหางานขับเคลื่อนเพื่อนำผลงานทางวิชาการ พัฒนาสู่การออกเป็นกฎหมายอย่างเป็นรูปธรรม

6. ด้านการบังคับใช้กฎหมาย

- ปัญหาขาดการดูแลบังคับใช้กฎหมายให้ครอบคลุมพื้นที่
- ปัญหางานบังคับใช้กฎหมายไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร
- ปัญหางานขาดความเข้มงวดกวดขันของหน่วยงานที่ต้องใช้กฎหมายบังคับ
- ความมีการศึกษาเทคนิควิธีการในการกำหนดบทลงโทษที่ก่อประสิทธิผล
- ปัญหาคนไม่เคารพติกา

ผลการรวบรวมประเด็นปัญหา/โจทย์วิจัย ที่ได้อภิรายกันในที่ประชุม

7. ด้านธุรกิจการประมง

- ความมีการศึกษาโครงการสร้างของระบบการตลาดปลาทู โดยติดตามดู Marketing channel และ Marketing cost ทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้คำตอบว่าทำไม่ Marketing margin จึงสูง และควรบริหารจัดการอย่างไรจึงจะเหมาะสม
- ความมีการศึกษากลไกการตลาด เพื่อการจัดการการใช้ประโยชน์ในทรัพยากรปลาน้ำ (อาทิ การวิเคราะห์ขนาดที่เหมาะสมต่อตลาด การรักษาคุณภาพ และการเพิ่มมูลค่า เป็นต้น)
- ความมีการสร้างมูลค่าเพิ่ม เพื่อเพิ่มรายได้โดยไม่ต้องจับปลาทูเพิ่มขึ้น
- ปัญหาการขาดความรู้ทาง Post harvesting และ Value-added techniques
- ปัญหาการที่คนไทยบริโภคปลาทูทุกขนาด ซึ่งเป็นการสนับสนุนการจับปลาของชาวประมง โดยไม่ว่าจะจับปลาขนาดกลางหรือขนาดเล็กมาก ก็มีการบริโภคได้ทั้งหมด
- ปัญหา “แรงกดดันด้านตลาด” ที่เป็น แรงจูงใจ ให้มีการจับปลาขนาดเล็กเพิ่มมากขึ้น

8. ด้านชุมชนและเครือข่าย

- ปัญหาความไม่ชัดเจนในผลกระทบที่เกิดในชุมชนประมง ทั้งนี้ เนื่องจากชุมชนประมงแต่ละครัวเรือน มีอาชีพหลายอย่าง การปรับเปลี่ยนอาชีพสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ดังนั้นการนำเสนอผลกระทบ หรือปัญหา อาจไม่ใช่ปัญหาที่แท้จริง และอาจมาจากการปัจจัยที่มาเกี่ยวข้อง

9. ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

- ปัญหาขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการสร้างความเข้มแข็งภายในชุมชนร่วมกัน
- ปัญหาขาดการส่งเสริมความรู้จากภาครัฐอย่างพอเพียง

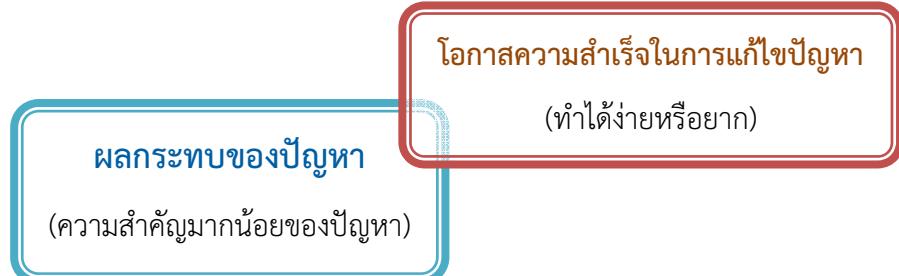

ภาพที่ 3-2 ภาพกิจกรรมของการจัดประชุมระดมความคิดเห็น โดยได้รับความร่วมมือจากคณะกรรมการผู้รู้เชี่ยวชาญ
จากหลากหลายด้าน เพื่อช่วยกันพิจารณาปัญหาในประเด็นย่อยต่างๆ และเสนอแนวทาง/
แนวคิดในการจัดลำดับความสำคัญและการแก้ไขปัญหา

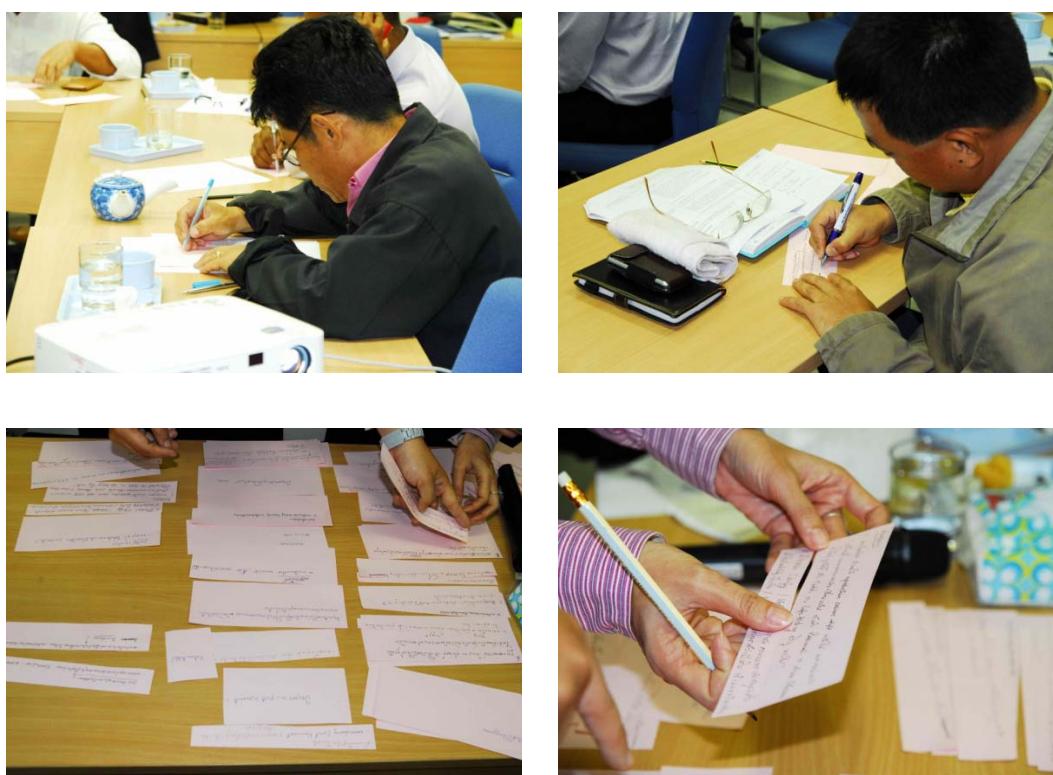
จากการสรุปประเด็นปัญหาที่มีการนำเสนอจากผู้รู้ ทั้งนักวิชาการในด้านต่างๆ และอาจารย์ สามารถ
จำแนกปัญหาที่มีความสำคัญได้ 5 กลุ่มปัญหา ได้แก่

1. ปัญหาการใช้ประโยชน์ จำนวนเครื่องมือ ประสิทธิภาพของเครื่องมือ
2. ปัญหาความไม่ชัดเจนของ Stock และการอพยพย้ายถิ่น
3. ปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย
4. ปัญหาการตลาด การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว
5. ปัญหาสิ่งแวดล้อม คุณภาพน้ำ อากาศ

หลังจากการสรุปประเด็นปัญหาดังกล่าว ที่ประชุมได้ร่วมกันพิจารณาให้ คะแนน (ดังกิจกรรมในภาพที่ 3-3 และ มีผลแสดงตาม ตารางที่ 3-1) โดยทั้งนี้ ในที่ประชุมได้แบ่งเป็นประเด็นการพิจารณา ออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่

ในการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และระดมความคิดเห็นกันครั้งนี้ ใช้หลักการ “อภิปราย คิด และ เขียน” แจกแจงปัญหา-และให้น้ำหนักของปัญหา รวมทั้งการเสนอ สิ่งที่ควรวิจัย ลงบนแผ่นกระดาษที่แจกให้ (ภาพที่ 3-2 และ ภาพที่ 3-3) ที่จะใช้พิจารณาคะแนนประเมินร่วมกัน

ภาพที่ 3-3 ลักษณะของการประเมินความคิดเห็น ในการประชุม ครั้งที่ 1 โดยใช้หลักการ “คิดและเขียน”
ด้านปัญหา และน้ำหนักของปัญหา ลงบนแผ่นกระดาษเป็นรายบุคคล
และนำมาพิจารณาในตอนท้ายร่วมกัน

ตารางที่ 3-1 ผลการให้ “คะแนน” กลุ่มปัญหา 5 ด้าน ชึ่งพิจารณาจาก ผลกระทบของปัญหา (ความสำคัญมากน้อยของปัญหา) และ โอกาสความสำเร็จในการแก้ไขปัญหา (ทำได้ง่ายหรือยาก) จากผู้รู้ ทั้ง 12 ท่าน

ปัญหา กลุ่ม ที่	ผลกระทบจากปัญหา							โอกาสการแก้ไขปัญหา						
	น้อย (1 คะแนน) → รุนแรง (10 คะแนน)							ง่าย (1 คะแนน) → ยาก (10 คะแนน)						
	n	Median	P25	P75	Mean	SD	n	Median	P25	P75	Mean	SD		
1	12	9.00	8.00	9.25	8.83	0.83	12	8.00	6.50	8.25	7.25	2.01		
2	12	7.00	6.00	8.00	7.08	1.93	12	4.00	2.00	5.00	3.58	1.78		
3	12	8.50	7.00	9.25	8.17	1.64	12	7.00	5.75	9.25	7.08	2.61		
4	12	7.00	4.00	8.00	6.33	2.50	12	4.00	3.00	5.50	4.67	2.50		
5	12	5.50	4.00	7.00	5.67	2.35	12	7.00	6.00	9.00	7.00	2.26		

หมายเหตุ ปัญหา กลุ่มที่ 1 คือ ปัญหาการใช้ประโยชน์ จำนวนเครื่องมือ ประสิทธิภาพของเครื่องมือ กลุ่มที่ 2 คือ ปัญหา ความไม่ชัดเจนของ Stock และ การอพยพย้ายถิ่น กลุ่มที่ 3 คือ ปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย กลุ่มที่ 4 คือ ปัญหาการตลาด การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว และ กลุ่มที่ 5 คือ ปัญหาสิ่งแวดล้อม คุณภาพน้ำ อากาศ

ซึ่งผลที่นำเสนอจากผู้รู้ ทั้งนักวิชาการในด้านต่างๆ และอาจารย์ทุกท่านที่ร่วมประชุม พบว่า ปัญหาที่ควรให้ความสำคัญ เพื่อการวิจัยต่อไป คือ ด้าน “การใช้ประโยชน์ จำนวนเครื่องมือ ประสิทธิภาพของเครื่องมือ” และ “การบังคับใช้กฎหมาย”

จากการประชุม ครั้งที่ 1 นี้ ทำให้ทราบลำดับความสำคัญของปัญหาได้ชัดเจนขึ้น จากนั้น คณะกรรมการวิจัยได้จัดทำ “แบบสอบถาม” ที่มีรายละเอียดด้านปัญหาที่แจกแจงออกตามครบทุกด้าน เพื่อการได้ข้อมูลนมของจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอีกรอบ ทั้งนี้ เพื่อการนำมาสู่การวิเคราะห์เชิงปริมาณต่อไป

ผลการประเมินความสำคัญของปัญหาที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรป่าไม้ในอ่าว

ผลการศึกษาการประเมินน้ำหนักปัญหาจากแบบสอบถามนี้ มีรายละเอียดผลการศึกษา ดังต่อไปนี้

ปัญหาด้านทรัพยากรป่าไม้

พบว่าประเด็นปัญหาที่กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จากมหาวิทยาลัย/สถาบันการศึกษา มีความคิดเห็น สอดคล้องกันค่อนข้างมากภายในกลุ่ม และเห็นว่าเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด คือ ปริมาณป่าไม้ในอ่าวไทยลด จำนวนลง (มัธยฐานของคะแนนเท่ากับ 8 และค่าพิสัยควร์ไวล์เท่ากับ 2) ซึ่งค่อนข้างสอดคล้องกับความ คิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจากการประมง/กรมทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม (มัธยฐานของคะแนนเท่ากับ 7.5 และค่าพิสัยควร์ไวล์เท่ากับ 3.5) และกลุ่มชาวประมง (มัธยฐานของคะแนนเท่ากับ 6.0 และค่าพิสัยควร์ไวล์ เท่ากับ 5.0)

ประเด็นที่กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัย/สถาบันการศึกษาเห็นว่ามีความสำคัญในลำดับรองลงมา คือ ขนาดป่าไม้ที่เล็กลง (มัธยฐานของคะแนนเท่ากับ 7.5 และพิสัยควร์ไวล์เท่ากับ 3.5) ประเด็นที่ทั้งกลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัย/สถาบันการศึกษา และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจากการประมง/กรมทรัพยากรและ สิ่งแวดล้อมมีความเห็นตรงกันว่ามีความสำคัญในระดับรองลงมาคือ ป่าไม้ที่สมบูรณ์เพcmีขนาดเล็กลง (มัธย ฐานของคะแนนเท่ากับ 7.0 เท่ากัน)

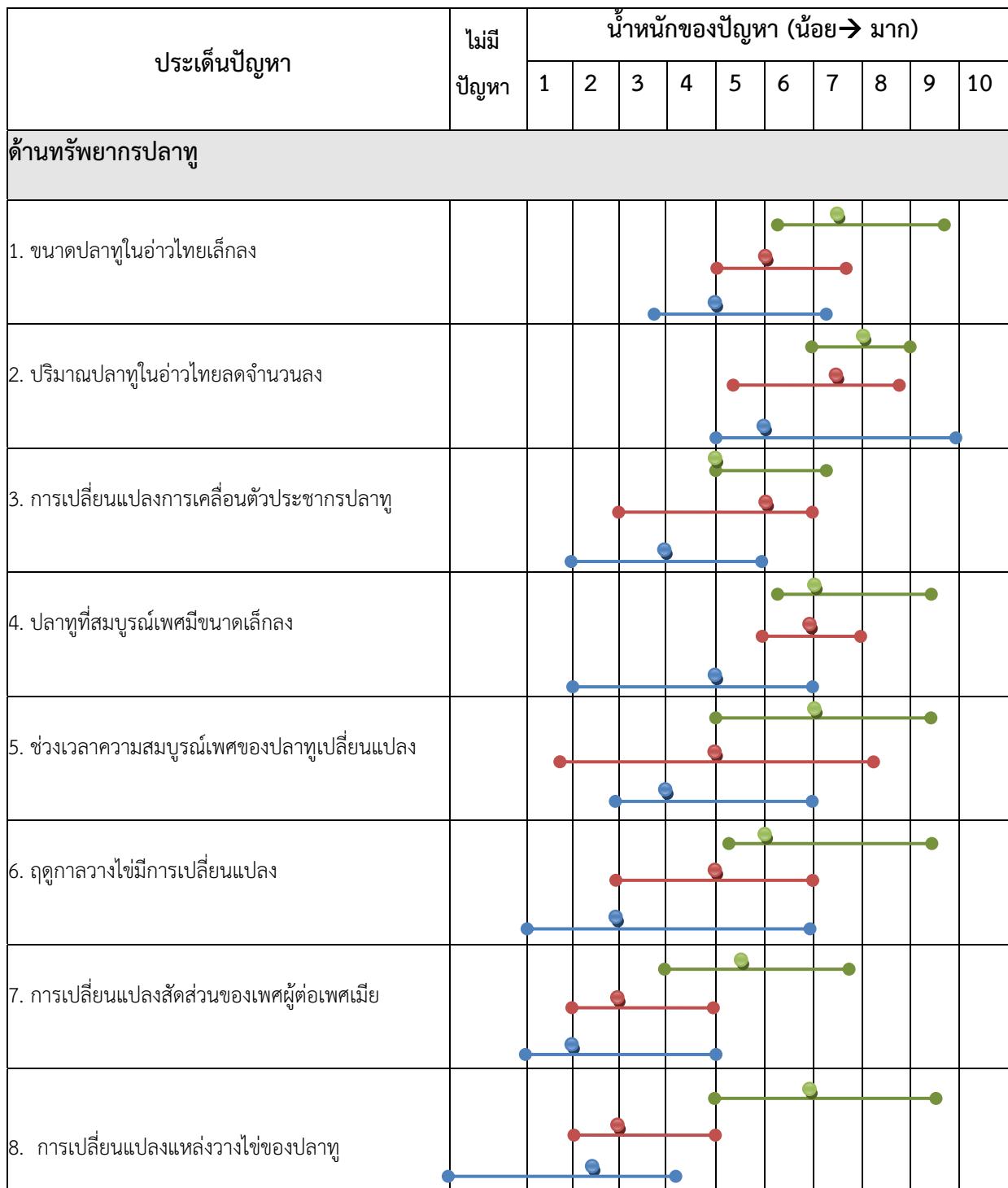
อย่างไรก็ตาม มีประเด็นปัญหาที่กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัย/สถาบันการศึกษา เห็นค่อนข้าง แตกต่างไปจากกลุ่มอื่น โดยเห็นว่ามีความสำคัญมากกว่ากลุ่มอื่นๆ คือ การเปลี่ยนแปลงแหล่งวางไข่ของป่าไม้ (มัธยฐานของคะแนนเท่ากับ 7.0 และพิสัยควร์ไวล์เท่ากับ 4.75) (ตารางที่ 3-2)

ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม

สำหรับปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ประเด็นที่ทั้งกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัย/สถาบันการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญจากการประมง / กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และชาวประมง มีความเห็นว่าเป็นปัญหา สำคัญคือ สภาพพื้นท้องน้ำถูกทำลายจากการทำประมง โดยกลุ่มชาวประมงให้ความสำคัญกับประเด็นดังกล่าว มากกว่ากลุ่มอื่นๆ (มัธยฐานของคะแนนเท่ากับ 9.0 และพิสัยควร์ไวล์เท่ากับ 4.0)

นอกจากนี้ ยังมีประเด็นปัญหาที่กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัย/สถาบันการศึกษา เห็นว่าเป็น ประเด็นปัญหาที่สำคัญ คือ การเปลี่ยนแปลงด้านอาหารของป่าไม้ การเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิน้ำที่สูง เพิ่มขึ้น และสภาพพื้นท้องน้ำถูกทำลายจากการทำประมง (มัธยฐานของคะแนนเท่ากับ 7.5 เท่ากัน) ซึ่ง ค่อนข้างสอดคล้องกับความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจากการประมง / กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (มัธยฐานของคะแนนเท่ากับ 7.5 และค่าพิสัยควร์ไวล์เท่ากับ 3.5) และกลุ่มชาวประมง (มัธยฐานของคะแนน เท่ากับ 6.0 และค่าพิสัยควร์ไวล์เท่ากับ 5.0) (ตารางที่ 3-3)

ตารางที่ 3-2 ผลการสำรวจน้ำหนักของปัญหาที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรป่าชายเลนในอ่าวไทย

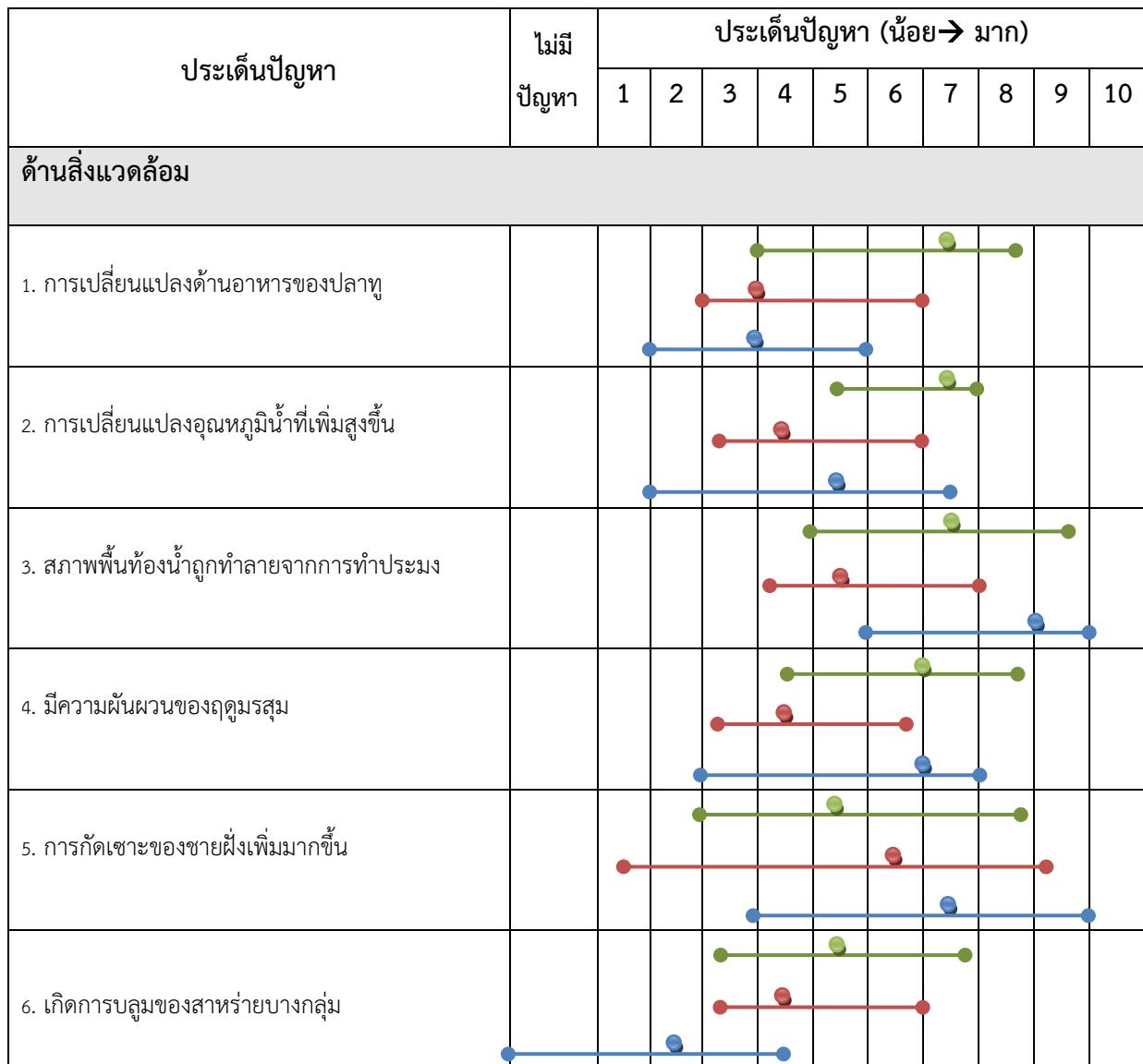

หมายเหตุ

จุดกลม คือ ตำแหน่งของ ค่ามัธยฐาน และ เส้นตรงตัดจุด คือ ช่วงของ ค่า P_{25} - P_{75} : โดย

- เป็นมุ่งมองจากผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัย
- เป็นมุ่งมองจากผู้เชี่ยวชาญจากการประมง/กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และ
- เป็นมุ่งมองจากชาวประมง

ตารางที่ 3-3 ประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรป่าทุนในอ่าวไทยด้านสิ่งแวดล้อม

หมายเหตุ

จุดกลม คือ ตำแหน่งของ ค่ามัธยฐาน และ เส้นตรงใต้จุด คือ ช่วงของ ค่า $P_{25}-P_{75}$: โดย

- เป็นมุมมองจากผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัย
- เป็นมุมมองจากผู้เชี่ยวชาญจากการประมง / กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และ
- เป็นมุมมองจากชาวประมง

ปัญหาด้านการใช้ประโยชน์

สำหรับปัญหาด้านการใช้ประโยชน์ ประกอบด้วย ปัญหาเครื่องมือประมงที่ส่งผลต่อทรัพยากรป่าชายเลน การใช้ประโยชน์จากเกษตรและอุตสาหกรรม และความขัดแย้งในการทำประมง ผลการศึกษาความสำคัญของประเด็นปัญหาเกี่ยวกับเครื่องมือประมงที่ส่งผลต่อทรัพยากรป่าชายเลน พบว่า กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัย/สถาบันการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญจากการประมง/กรมทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และชาวประมง มีความเห็นค่อนข้างสอดคล้องกันว่าเป็นเครื่องมือที่ส่งผลต่อทรัพยากรป่าชายเลน คือ เครื่องมืออวนลากคู่ และอวนล้อมปั้นไฟปลา

อย่างไรก็ตาม ยังมีประเด็นปัญหาที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญจากการประมง/กรมทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เห็นว่าแตกต่างไปจากความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัย/สถาบันการศึกษา และกลุ่มชาวประมง คือ เครื่องมืออวนลอยติดตา และเครื่องมืออวนลอยปลา (อวนซื้อต) เป็นเครื่องมือที่ส่งผลต่อทรัพยากรป่าชายเลน (ตารางที่ 3-4)

ปัญหาด้านการทำประมง

สำหรับปัญหาด้านการทำประมง ประเด็นปัญหาที่กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จากมหาวิทยาลัย/สถาบันการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญจากการประมง / กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และชาวประมง มีความเห็นค่อนข้างสอดคล้องกันมีความสำคัญอย่างมาก คือ จำนวนเรือประมงที่มากเกิน รองลงมาคือปัญหาด้านประสิทธิภาพของเครื่องมือสูง ขนาดของเครื่องมือประมงต่อการลงเรง และการลักลอบทำประมงในเขตห่วงห้าม (ตารางที่ 3-5)

ปัญหาด้านการใช้ประโยชน์จากเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม

สำหรับปัญหาด้านการใช้ประโยชน์จากเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม ประเด็นปัญหาที่กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัย/สถาบันการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญจากการประมง / กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และชาวประมง มีความเห็นค่อนข้างสอดคล้องกันว่าเป็นประเด็นที่มีความสำคัญอย่างมาก คือ การทิ้งกากของเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม และการขุดเจาะน้ำมันในอ่าวไทย (ตารางที่ 3-6)

ปัญหาด้านความขัดแย้งในการทำประมง

สำหรับปัญหาด้านความขัดแย้งในการทำประมง ประเด็นปัญหาที่กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัย/สถาบันการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญจากการประมง / กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และชาวประมง มีความเห็นค่อนข้างสอดคล้องกันมีความสำคัญอย่างมาก คือ ความขัดแย้งในการทำประมงระหว่างเครื่องมืออวนลอยกับอวนลากคู่ เครื่องมืออวนลอยกับอวนลากเดี่ยว เครื่องมืออวนลอยกับอวนล้อม/อวนดำเน และเครื่องมืออวนลอยกับอวนล้อมปั้นไฟปลา กะตัก (ตารางที่ 3-7)

ตารางที่ 3-4 ประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรป่าทุนในอ่าวไทยด้านการใช้ประโยชน์
เกี่ยวกับเครื่องมือประมงที่ส่งผลต่อทรัพยากรป่าทุน

ประเด็นปัญหา	ไม่มี ปัญหา	ประเด็นปัญหา (น้อย→มาก)										
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
ด้านการใช้ประโยชน์												
ก. ปัญหาเครื่องมือประมงที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรป่าทุน												
1. เครื่องมืออวนดำ/อวนล้อมจับ							●	●	●	●	●	
2. เครื่องมืออวนลากคู่							●	●	●	●	●	
3. เครื่องมืออวนลากเดี่ยว						●	●	●	●	●	●	
4. เครื่องมืออวนล้อมปั่นไฟปะกะตัก						●	●	●	●	●	●	
5. เครื่องมืออวนรุน						●	●	●	●	●	●	
6. เครื่องมืออวนลอยติดตา						●	●	●	●	●	●	
7. เครื่องมืออวนลอยป่าทุน (อวนซื้อต)						●	●	●	●	●	●	

หมายเหตุ

จุดกลม คือ ตำแหน่งของ ค่ามัธยฐาน และ เส้นตรงตัดจุด คือ ช่วงของ ค่า $P_{25}-P_{75}$: โดย

- เป็นมุ่งมองจากผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัย
- เป็นมุ่งมองจากผู้เชี่ยวชาญจากการประมง/กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และ
- เป็นมุ่งมองจากชาวประมง

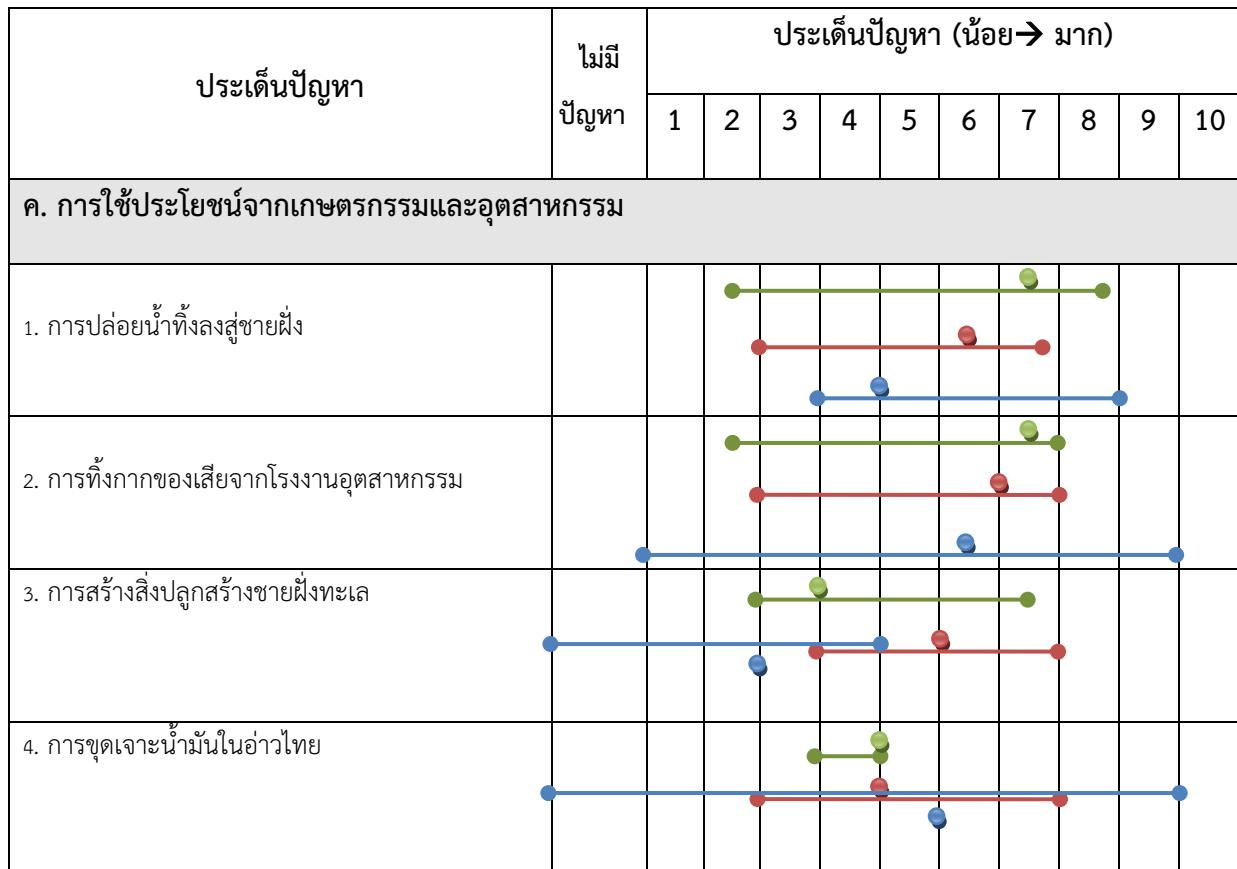
ตารางที่ 3-5 ประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรป่าทูนอ่าวไทยด้านการใช้ประโยชน์
เกี่ยวกับการทำประมง

ประเด็นปัญหา	ไม่มี ปัญหา	ประเด็นปัญหา (น้อย→มาก)									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ข. ด้านการทำประมง											
1. การทำประมงมากเกินกำลังผลิต											
2. การจับปลาทูนขนาดเล็ก											
3. จำนวนเรือประมงมาก											
4. ประสิทธิภาพของเครื่องมือสูงขนาดของเครื่องมือ											
ประมงต่อการลงเรือ											
5. การจับปลาทูนรุ่น (มีเขี้ยแก่) บริเวณอ่าวไทยตอนใน											
6. การจับปลาทูนรุ่น (มีเขี้ยแก่) บริเวณหมู่เกาะอ่างทอง											
7. การลักลอบทำประมงในเขตห่วงห้าม											

หมายเหตุ จุดกลม คือ ตำแหน่งของ ค่ามัธยฐาน และ เส้นตรงใต้จุด คือ ช่วงของ ค่า $P_{25}-P_{75}$: โดย

- เป็นมุ่งมองจากผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัย
- เป็นมุ่งมองจากผู้เชี่ยวชาญจากการประมง/กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และ
- เป็นมุ่งมองจากชาวประมง

ตารางที่ 3-6 ประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรป่าไม้ในอ่าวไทยด้านการใช้ประโยชน์เกี่ยวกับ
การใช้ประโยชน์จากเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม

หมายเหตุ

จุดกลม คือ ตำแหน่งของ ค่ามัธยฐาน และ เส้นตรงใต้จุด คือ ช่วงของ ค่า $P_{25}-P_{75}$: โดย

- เป็นมุ่งมองจากผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัย
- เป็นมุ่งมองจากผู้เชี่ยวชาญจากการประมง/กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และ
- เป็นมุ่งมองจากชาวประมง

ตารางที่ 3-7 ประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรป่าไม้ในอ่าวไทยด้านการใช้ประโยชน์เกี่ยวกับ
การใช้ประโยชน์จากเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม

ประเด็นปัญหา	ไม่มี ปัญหา	ประเด็นปัญหา (น้อย→มาก)									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
๑. ความขัดแย้งในการทำประมง											
1. เครื่องมืออวนลอยกับอวนลากคู่							●	●	●		
2. เครื่องมืออวนลอยกับอวนลากเดี่ยว						●	●	●	●	●	●
3. เครื่องมืออวนลอยกับอวนล้อม/อวนดำเนิน		●	●	●	●	●	●	●	●		
4. เครื่องมืออวนลอยกับอวนล้อมปืนไฟปลากระตัก		●	●	●	●	●	●	●	●	●	
5. เครื่องมืออวนลอยกับอวนซื้อต	●	●	●	●	●	●	●	●	●		
6. เครื่องมืออวนลอยกับคราดหอย	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
7. เครื่องมืออวนลากกับอวนล้อมปืนไฟปลากระตัก	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
8. เครื่องมืออวนลากกับอวนซื้อต	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
9. เครื่องมืออวนลากกับลอบปูพับได้	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	

หมายเหตุ

จุดกลม คือ ตำแหน่งของ ค่ามัธยฐาน และ เส้นตรงใต้จุด คือ ช่วงของ ค่า $P_{25}-P_{75}$: โดย

- เป็นมุ่งมองจากผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัย
- เป็นมุ่งมองจากผู้เชี่ยวชาญจากการประมง/กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และ
- เป็นมุ่งมองจากชาวประมง

ปัญหาด้านการขาดข้อมูล/ความรู้ทางวิชาการ

ในส่วนของปัญหาด้านการขาดข้อมูล/ความรู้ทางวิชาการเพื่อการจัดการทรัพยากรุ่ง plaٹ โดยภาพรวม ระดับความสำคัญของปัญหานี้ในระดับปานกลาง (มัธยฐานของคะแนนเท่ากับ 5.0) (ตารางที่ 3-8) โดยกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัย/สถาบันการศึกษา และชาวประมง มีความเห็นค่อนข้างสอดคล้องกันว่า ยังขาดข้อมูล/ความรู้ทางวิชาการด้านการเคลื่อนตัวของปลาในอ่าวไทยฝั่งตะวันตก และฝั่งตะวันออก ซึ่งแตกต่างไปจากความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจากการประมง / กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ที่เห็นว่าไม่ได้ขาดข้อมูลดังกล่าว

ประเด็นที่กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัย/สถาบันการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญจากการประมง/กรมทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน คือ การขาดข้อมูล/ความรู้ทางวิชาการด้านรูปแบบและปริมาณการใช้ประโยชน์ รูปแบบและปริมาณการลงเร่งประมงที่เหมาะสม และ ขนาดตัวอ่อน/ขนาดเครื่องมือที่เหมาะสมในการทำประมง

ประเด็นที่กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัย/สถาบันการศึกษา เห็นแตกต่างไปจากกลุ่มอื่น คือ ด้านแหล่งทำการประมง โดยเห็นว่าปัญหาการขาดข้อมูลในประเด็นดังกล่าวมีความสำคัญค่อนข้างมาก ขณะที่กลุ่มอื่นๆ เห็นว่ามีความสำคัญของปัญหาในระดับค่อนข้างต่ำ (ตารางที่ 3-8)

ปัญหาด้านนโยบายและมาตรการภาครัฐ

ในภาพรวม ปัญหาด้านนโยบายและมาตรการภาครัฐ จัดเป็นปัญหาที่มีความสำคัญมากเป็นลำดับที่สอง โดยกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัย/สถาบันการศึกษา และชาวประมง มีความเห็นค่อนข้างสอดคล้องกันว่า เป็นปัญหาที่สำคัญ คือ การขาดมาตรการในการควบคุมจำนวนเรือ การขาดการปรับปรุงของมาตรการภาครัฐ และมาตรการด้านพื้นที่ปิดอ่าวยังไม่ครอบคลุม (ตารางที่ 3-9)

ปัญหาด้านการบังคับใช้กฎหมาย

สำหรับปัญหาด้านการบังคับใช้กฎหมาย พบร่วม กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัย/สถาบันการศึกษา และชาวประมง มีความเห็นค่อนข้างสอดคล้องกันว่า ประเด็นที่เป็นปัญหามากที่สุดในด้านการบังคับใช้กฎหมายคือ การขาดการควบคุมเครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย รองลงมาคือ การขาดอัตรากำลังในการเฝ้าระวังการทำผิดกฎหมาย และการขาดการสนับสนุนงบประมาณในการเฝ้าระวังการทำประมงผิดกฎหมาย (ตารางที่ 3-10)

ตารางที่ 3-8 ประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรปลาทูในอ่าวไทยด้านการขาดข้อมูล/ความรู้ทางวิชาการ
เพื่อการจัดการทรัพยากรปลาทู

ประเด็นปัญหา	ไม่มี ปัญหา	ประเด็นปัญหา (น้อย→มาก)									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ด้านการขาดข้อมูล/ความทางรู้วิชาการเพื่อการจัดการทรัพยากรปลาทู											
1. การเคลื่อนตัวของปลาทูในอ่าวไทยผึ่งตะวันตก					●	●				●	●
2. การเคลื่อนตัวของปลาทูในอ่าวไทยผึ่งตะวันออก				●	●	●	●	●	●	●	●
3. ปริมาณของสต็อกปลาทูในอ่าวไทย				●	●	●	●	●	●	●	●
4. ช่วงเวลาที่ปลาทูมีการวางไข่				●	●	●	●	●	●	●	●
5. พื้นที่ของแหล่งวางไข่/เลี้ยงลูกปลาทูวัยอ่อน				●	●	●	●	●	●	●	●
6. ปริมาณอาหารของปลาทูวัยอ่อน				●	●	●	●	●	●	●	●
7. แหล่งที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมสมของปลาทูวัยอ่อน				●	●	●	●	●	●	●	●
8. รูปแบบและปริมาณการใช้ประโยชน์				●	●	●	●	●	●	●	●
9. รูปแบบการลงเรงประมงที่เหมาะสม				●	●	●	●	●	●	●	●
10. ปริมาณการลงเรงประมงที่เหมาะสม				●	●	●	●	●	●	●	●

ประเด็นปัญหา	ไม่มีปัญหา	ประเด็นปัญหา (น้อย → มาก)									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ด้านการขาดข้อมูล/ความทางรัฐวิชาการเพื่อการจัดการทรัพยากรบัตุ (ต่อ)											
11. ขนาดตัวอวน/ขนาดเครื่องมือที่เหมาะสมในการทำงาน											
ทำประมาณ											
12. ถูกก่อให้เหมาะสมในการลงแรงประมาณ											
13. สายพันธุ์ปลากะพงในอ่าวไทย											
14. แหล่งการทำประมาณ											
15. ระบบนิเวศและการเปลี่ยนแปลงในอ่าวไทย											

หมายเหตุ

จุดกลม คือ ตำแหน่งของ ค่ามัธยฐาน และ สันตริงใต้จุด คือ ช่วงของ ค่า $P_{25}-P_{75}$: โดย

- เป็นมุ่งมองจากผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัย
- เป็นมุ่งมองจากผู้เชี่ยวชาญจากการประมง/กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และ
- เป็นมุ่งมองจากชาวประมง

ตารางที่ 3-9 ประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรบลัภในอ่าวไทยด้านนโยบายและมาตรการภาครัฐ

ประเด็นปัญหา	ไม่มี ปัญหา	ประเด็นปัญหา (น้อย → มาก)									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ด้านนโยบายและมาตรการภาครัฐ											
1. ขาดมาตรการควบคุมเครื่องมือที่จับสัตว์น้ำขนาดเล็ก	●					●	●	●	●	●	●
2. ขาดมาตรการในการควบคุมจำนวนเรือประมง	●	●			●	●	●	●	●	●	●
3. ขาดการปรับปรุงมาตรการของภาครัฐ	●				●	●	●	●	●	●	●
4. ขาดนโยบายด้านการวิจัยทรัพยากรบลัภ	●				●	●	●	●	●	●	●
5. ความช้าช้อนของหน่วยงานที่รับผิดชอบ	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
6. ขาดข้อมูลเพื่อการปรับปรุงมาตรการภาครัฐ	●				●	●	●	●	●	●	●
7. ขาดความเป็นเอกภาพในการทำงานของรัฐ	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
8. ขาดความรักภูมิในการกำหนดการลงแรงประมง				●	●	●	●	●	●	●	●
9. ขาดความรักภูมิในการกำหนดเครื่องมือผิดกฎหมาย	●				●	●	●	●	●	●	●
10. มาตรการด้านพื้นที่ปิดอ่าวยังไม่ครอบคลุม	●				●	●	●	●	●	●	●

11. ขาดเทคนิค/รูปแบบมาตราการควบคุมเชิงพื้นที่																		

หมายเหตุ จุดกลม คือ ตำแหน่งของ ค่ามัธยฐาน และ สันตրิงเต็จุด คือ ช่วงของ ค่า $P_{25}-P_{75}$: โดย

- เป็นมุ่งมองจากผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัย
- เป็นมุ่งมองจากผู้เชี่ยวชาญจากการประมง/กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และ
- เป็นมุ่งมองจากชาวประมง

ตารางที่ 3-10 ประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรถล้ำในอ่าวไทยด้านการบังคับใช้กฎหมาย

ประเด็นปัญหา	ไม่มีปัญหา	ประเด็นปัญหา (น้อย→มาก)									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ด้านการบังคับใช้กฎหมาย											
1. ขาดอัตรากำลังในการเฝ้าระวังการทำผิดกฎหมาย							●	●	●	●	●
2. ขาดการสนับสนุนงบประมาณในการเฝ้าระวังการทำประมงผิดกฎหมาย						●	●	●	●	●	●
3. ขาดการปฏิบัติในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม			●	●		●	●	●	●	●	●
4. การគอร์ปัชชั่นของเจ้าหน้าที่		●	●		●	●	●	●	●	●	●
5. ระบบความสัมพันธ์เชิงเครือญาติมากเกินไป		●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
6. ความยุ่งยากในการเข้าถึงผู้กระทบทำผิด		●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
7. ขาดระบบการตรวจสอบการทำงาน		●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
8. ขาดการควบคุมเครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย						●	●	●	●	●	●

หมายเหตุ

จุดกลม คือ ตำแหน่งของ ค่ามัธยฐาน และ เส้นตรงตัดจุด คือ ช่วงของ ค่า $P_{25}-P_{75}$: โดย

- เป็นมุ่งมองจากผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัย
- เป็นมุ่งมองจากผู้เชี่ยวชาญจากการประมง/กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และ
- เป็นมุ่งมองจากชาวประมง

ปัญหาด้านธุรกิจการประมง

สำหรับปัญหาด้านธุรกิจการประมง กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัย/สถาบันการศึกษา และชาวประมง มีความเห็นค่อนข้างสอดคล้องกันว่า ประเด็นที่เป็นปัญหามากที่สุดในด้านการธุรกิจการประมงคือ การเพิ่มขึ้นของต้นทุนน้ำมันในการทำประมง การเพิ่มขึ้นของต้นทุนเครื่องมือประมง และราคาขายผลผลิตปลา ทูจากการทำประมงโดยเห็นว่าชาวประมงขายปลาทูโดยได้รับราคาคร่าวๆ จากแพ/พ่อค้าคนกลางในราคาราคาที่ต่ำกว่าราคาขายปลาทูในท้องตลาด (ตารางที่ 3-11)

ปัญหาการพัฒนาชุมชนและเครือข่าย

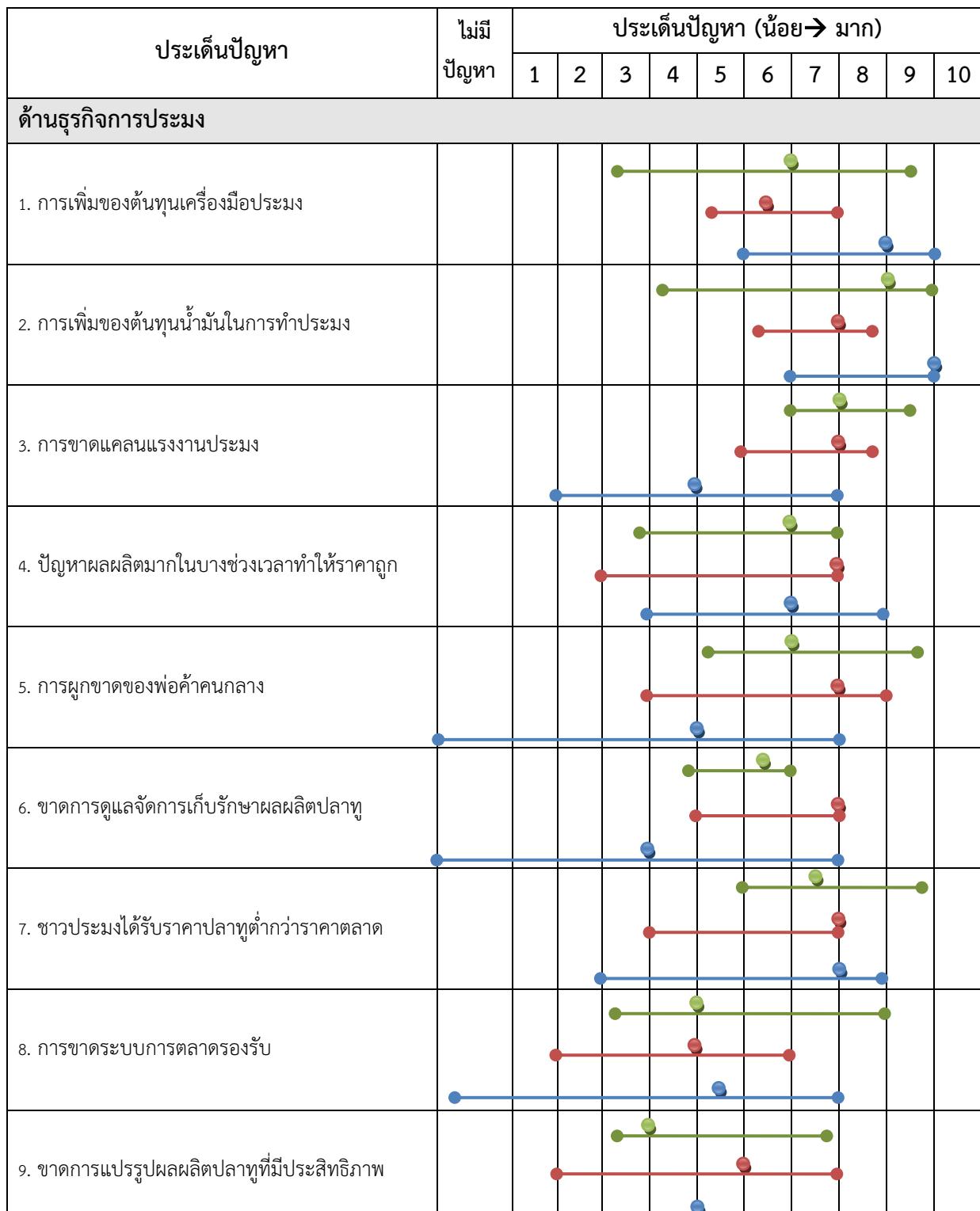
ประเด็นที่เป็นปัญหามากที่สุดในด้านการพัฒนาชุมชนและเครือข่าย คือ การขาดจิตสำนึกที่ดีในการทำประมงปลาน้ำ ขาดการรวมกลุ่มของชาวประมง และขาดการสร้างผู้นำที่เข้มแข็ง (ตารางที่ 3-12)

ปัญหาด้านข้อมูลข่าวสารและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ประเด็นที่กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัย/สถาบันการศึกษา และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจากการประมง / กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เห็นสอดคล้องกันว่า เป็นปัญหามากที่สุด ในด้านข้อมูลข่าวสารและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ คือ การขาดความรู้ด้านการจัดการของชุมชน/อบต. และการขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

อย่างไรก็ตาม ยังมีประเด็นที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญจากการประมง/กรมทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และชาวประมงเห็นสอดคล้องว่า เป็นปัญหาที่สำคัญคือ การขาดความรู้ด้านระบบนิเวศ และด้านกฎระเบียบ โดยกลุ่มชาวประมงยังมีความเห็นสอดคล้องกันว่า การขาดการประชาสัมพันธ์ความรู้/กฎระเบียบ เป็นปัญหาสำคัญด้านข้อมูลข่าวสารและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (ตารางที่ 3-13)

ตารางที่ 3-11 ประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรถลูในอ่าวไทยด้านธุรกิจการประมง

หมายเหตุ

จุดกลม คือ ตำแหน่งของ ค่ามัธยฐาน และ เส้นตรงใต้จุด คือ ช่วงของ ค่า $P_{25}-P_{75}$: โดย

- เป็นมุ่งมองจากผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัย
- เป็นมุ่งมองจากผู้เชี่ยวชาญจากการประมง/กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และ
- เป็นมุ่งมองจากชาวประมง

ตารางที่ 3-12 ประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรป่าทุนในอ่าวไทยด้านการพัฒนาชุมชนและเครือข่าย

ประเด็นปัญหา	ไม่มีปัญหา	ประเด็นปัญหา (น้อย→มาก)									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ด้านการพัฒนาชุมชนและเครือข่าย											
1. ขาดความร่วมมือของชุมชน							●	●	●	●	●
2. ขาดผู้นำที่มีประสิทธิภาพ							●	●	●	●	●
3. ขาดการรวมกลุ่มของชาวประมง							●	●	●	●	●
4. ขาดการสร้างผู้นำที่เข้มแข็ง							●	●	●	●	●
5. ขาดการสร้างเครือข่ายระหว่างชุมชน							●	●	●	●	●
6. ขาดความไว้วางใจในหน่วยงานรัฐ							●	●	●	●	●
7. ขาดจิตสำนึกที่ดีในการทำประมงป่าทุน							●	●	●	●	●

หมายเหตุ

จุดกลม คือ ตำแหน่งของ ค่ามัธยฐาน และ สันตรองใต้จุด คือ ช่วงของ ค่า $P_{25}-P_{75}$: โดย

- เป็นมุ่งมองจากผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัย
- เป็นมุ่งมองจากผู้เชี่ยวชาญจากการประมง/กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และ
- เป็นมุ่งมองจากชาวประมง

ตารางที่ 3-13 ประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรป่าทูในอ่าวไทยด้านข้อมูลข่าวสาร และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ประเด็นปัญหา	ไม่มี ปัญหา	ประเด็นปัญหา (น้อย → มาก)									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ด้านข้อมูลข่าวสารและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้											
1. ขาดความรู้ด้านระบบนิเวศ						●	●	●	●	●	
2. ขาดความรู้ด้านกฎระเบียบ		●		●	●	●	●	●	●	●	
3. ขาดความรู้ด้านการจัดการของชุมชน/อบต.		●		●	●	●	●	●	●	●	
4. ขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน		●		●	●	●	●	●	●	●	
5. ขาดการประชาสัมพันธ์ความรู้/กฎระเบียบ		●		●	●	●	●	●	●	●	

หมายเหตุ

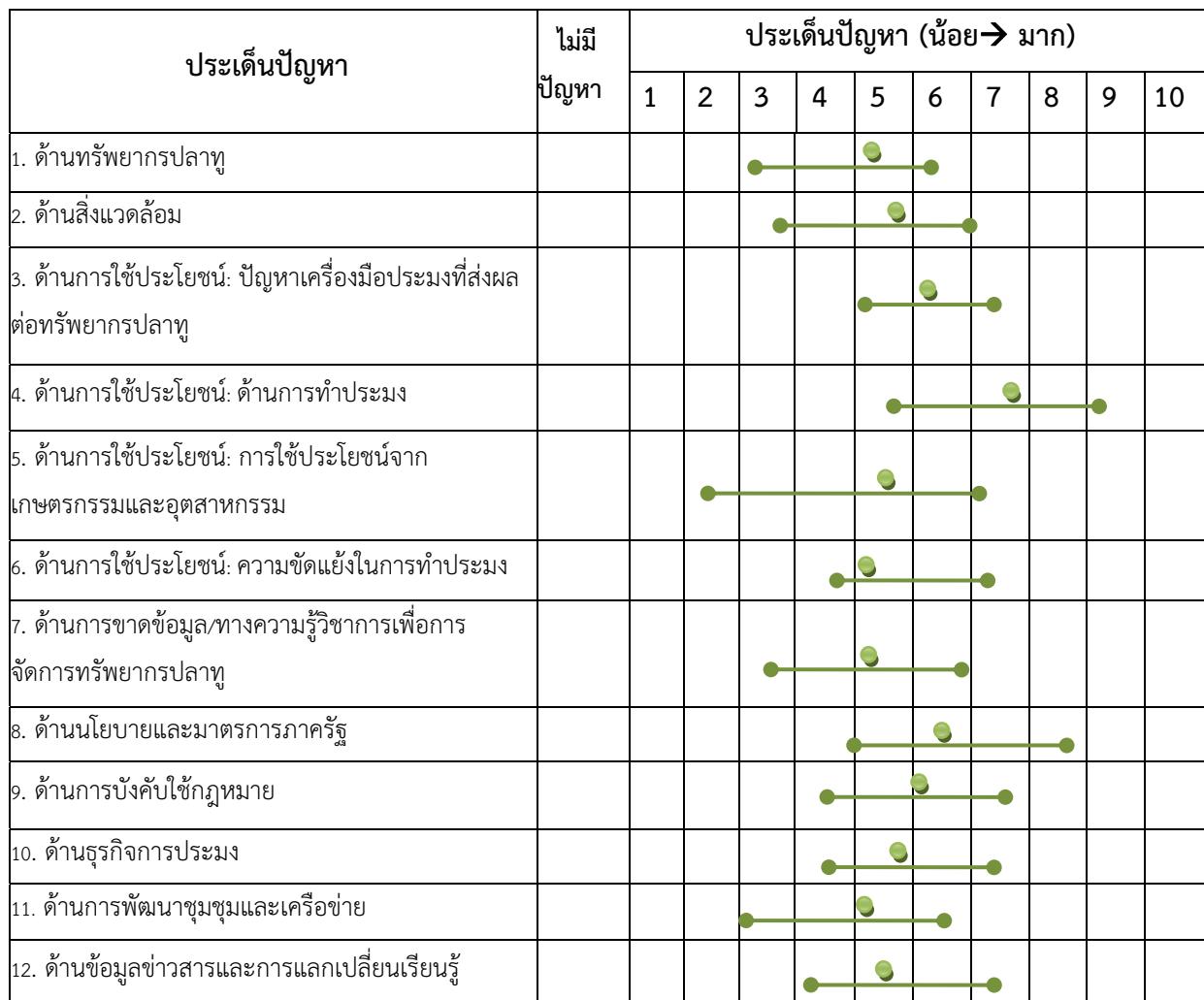
จุดกลม คือ ตำแหน่งของ ค่ามัธยฐาน และ เส้นตรงใต้จุด คือ ช่วงของ ค่า $P_{25}-P_{75}$: โดย

- เป็นมุ่งมองจากผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัย
- เป็นมุ่งมองจากผู้เชี่ยวชาญจากการประมง/กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และ
- เป็นมุ่งมองจากชาวประมง

สรุปความสำคัญของประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรป่าใหญ่ในอ่าวไทย

เมื่อพิจารณาในภาพรวมของกลุ่มปัญหาแต่ละด้าน (ตารางที่ 3-14) พบร่วมกันว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญและชาวประมง (ตัวอย่าง) เห็นว่า การใช้ประโยชน์ด้านการทำประมง (มัธยฐานของคะแนนเท่ากับ 7.75 และพิสัยควร์ไทล์เท่ากับ 3.5) ด้านนโยบายและมาตรการของรัฐ (มัธยฐานของคะแนนเท่ากับ 6.5 และพิสัยควร์ไทล์เท่ากับ 3.75) เป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด

ตารางที่ 3-14 ความสำคัญของประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรป่าใหญ่ในอ่าวไทยในภาพรวม ($n=35$)

หมายเหตุ

จุดกลม คือ ตำแหน่งของ ค่ามัธยฐาน และ สันตրิงใต้จุด คือ ช่วงของ ค่า $P_{25}-P_{75}$: โดย

- เป็นมุ่งมองจากผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัย
- เป็นมุ่งมองจากผู้เชี่ยวชาญจากการประมง/กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และ
- เป็นมุ่งมองจากชาวประมง

รองลงมาเป็นประเด็นปัญหาด้าน การบังคับใช้กฎหมาย (มัธยฐานของคะแนนเท่ากับ 6.25 และพิสัยค่าวอร์โอล์เท่ากับ 3.25) และการใช้ประโยชน์ด้าน ปัญหาเครื่องมือประมงที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรป่าชายเลน (มัธยฐานของคะแนนเท่ากับ 6.25 และพิสัยค่าวอร์โอล์ 2.25)

อนึ่ง ในการศึกษาภาพรวมด้าน ประเด็นปัญหาและการให้น้ำหนักความสำคัญ พบว่า ในมุ่งมองของภาคส่วนต่างๆ ให้ความเห็นที่ความแตกต่างกันค่อนข้างมาก (ดังแสดงในส่วนของตารางผลการศึกษา ข้างต้น) อย่างไรก็ตาม เมื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลของการให้น้ำหนักโดยใช้เทคนิคทางสถิติเข้ามาช่วย เรากnowว่าปัญหาที่ถูกให้น้ำหนักความสำคัญมากที่สุด 4 อันดับแรก คือ ปัญหาด้านการใช้ประโยชน์ทางการประมง ปัญหาด้านนโยบายและมาตรการภาครัฐ ปัญหาด้านเครื่องมือประมงที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากร และปัญหาด้านการบังคับใช้กฎหมาย ตามลำดับ

ขั้นตอนการศึกษาส่วนนี้ จะใช้เป็นพื้นฐานไปสู่การระดมความคิดเห็นที่มาจาก Stakeholders ทุกลุ่ม (ประกอบด้วย กลุ่มชาวประมงพื้นบ้าน ประมงพาณิชย์ สมาคมประมง NGO กลุ่มผู้รับผู้เชี่ยวชาญจากการมอง และองค์กรภาครัฐ นักวิชาการ นักวิจัย อาจารย์) ซึ่งมีการเน้นย้ำปัญหา วิเคราะห์สาเหตุ และเสนอแนะ “แนวทางการแก้ไขปัญหา” ในภาพรวม โดยจะรายงานในส่วนของผลการศึกษา ส่วนที่ 4 ในลำดับถัดไป

ส่วนที่ 4

สาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา

ในส่วนของการศึกษาขั้นตอนนี้ คณะกรรมการจัดประชุมระดมความคิดเห็น (ภาพที่ 4-1, 4-2) โดยในช่วงแรก ได้นำเสนอให้ที่ประชุมทราบถึง เป้าหมายของการทำงาน และแนะนำถึงปัญหานั้นแต่ละกลุ่ม ที่ได้มีการจัดลำดับความสำคัญแล้ว เพื่อการรับทราบปัญหาร่วมกันอีกรัง (ผลการศึกษาด้านการจัดลำดับความสำคัญ ระบุไว้ในรายงาน ส่วนที่ 3)

**โครงการสังเคราะห์ทิศทางงานวิจัยเพื่อนรักษาและฟื้นฟู
ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรปลาน้ำในอ่าวไทย**
การประชุมประเมินความรู้และระดมความคิดเห็น ครั้งที่ 2

ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไข
สู่การสังเคราะห์นโยบายการวิจัย

วันที่ 30 มีนาคม 2555 ณ ห้องประชุม 303 อาคารบุญอินทร์รัตนพรยศ คณะประมง
จัดโดย คณะประมง ม.เกษตรศาสตร์ ร่วมกับ กลุ่มวิชาการ สำนักวิจัยและพัฒนาประมงทะเล กรมประมง
ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ภาพที่ 4-1 การจัดประชุมระดมความคิดเห็น ครั้งที่ 2 ในระหว่างผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญในแวดวงทางวิชาการ
นักวิชาการ นักวิจัย อาจารย์ และผู้แทนชาวประมง สมาคมประมง NGO ตลอดจนผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง
เพื่อการรับรู้ปัญหา ช่วยกันพิจารณาสาเหตุของปัญหา และเสนอแนะน้อมอง/แนวคิดในการแก้ปัญหา

จากนั้นได้นำที่ประชุมระดมความคิดเห็น ไปสู่การหา “สรุปแนวทางการแก้ไขปัญหา” ทั้งนี้ เพื่อจะ¹
ได้เจอยielding สำคัญต่างๆ ในที่สุด ในการนี้ เราได้จัดแบ่ง stakeholders ที่มา ออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ (2 ห้อง)
ได้แก่ 1) กลุ่มชาวประมงพื้นบ้าน-ประมงพาณิชย์-สมาคมประมง-NGO และ 2) กลุ่มผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญจากการ
กองและองค์กรภาครัฐ-นักวิชาการ-นักวิจัย-อาจารย์

สำหรับการแจกแจงผลการประชุมระดมความคิดเห็นในครั้งนี้ ได้นำการวิเคราะห์สาเหตุแห่งปัญหา และแนวทางแก้ไขที่เห็นชอบร่วมกันเป็นหลัก (ไม่ได้ทำการวิเคราะห์ด้านความแตกต่างทางความคิดเห็นที่เกิดจากกลุ่มต่างๆ)

ภาพที่ 4-2 ส่วนหนึ่งของผู้เข้าร่วมประชุมระดมความคิดเห็น ในวันที่ 30 มีนาคม 2555 ประกอบด้วยผู้รู้
ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ นักวิจัย อาจารย์ ผู้แทนชาวประมง สมาคมประมง NGO ตลอดจน
ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการประมงป่าชาย

อนึ่ง กิจกรรมของการจัดประชุมระดมความคิดเห็นข้างต้น ได้รับความร่วมมือเป็นอันดีจากคณะบุคคล
หลากหลายภาคฝ่าย ประกอบด้วยผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ นักวิจัย อาจารย์ ชาวประมง สมาคมประมง
NGO ตลอดจนผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้ช่วยกันพิจารณาสาเหตุของปัญหาในประเด็นย่อยต่างๆ และ⁴⁻²
เสนอ慕มอง/แนวคิดในการแก้ปัญหาที่หลากหลายอย่างครบถ้วน (ภาพที่ 4-3, 4-4) ดังรายละเอียดใน
ตารางประมวลผลการระดมความคิดเห็น สำหรับกลุ่มปัญหาด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

ประมวลผลการระดมความคิดเห็น

สาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา

กลุ่มชาวประมงพื้นบ้าน ประมงพาณิชย์ สมาคมประมง และ NGO

ปัญหาภูมิภาคเบี่ยง มาตรการ และการบริหารจัดการ

สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
ปัญหาด้านกฎหมาย ประกาศ และระเบียบ	
<ul style="list-style-type: none">● กฎหมายล้าสมัยไม่สอดคล้องกับสถานการณ์และการพัฒนาของเครื่องมือประมงใหม่ๆ และประกาศบางฉบับไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริง เช่น การกำหนดการปิดอ่าว ไม่ตรงกับฤดูกาล● กฎหมายมีช่องว่างทำให้เกิดการใช้ดุลยพินิจมาก เกินไป ทำให้เกิดการเลือกปฏิบัติ และมีการใช้ช่องว่างของกฎหมายโดยมีการพัฒนา/ปรับปรุงเครื่องมือประมงใหม่ๆ เพื่อเลี่ยงกฎหมาย● กระบวนการปรับปรุงกฎหมายประมงที่กำลังดำเนินการมีความล่าช้า● การขอใบอนุญาตทำการประมงไม่ครบถ้วน จำนวนเรือที่มีอยู่จริงก่อให้เกิดปัญหาการขัดแย้ง● อำนาจของเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการตามระเบียบ/กฎหมายมีข้อจำกัด● บทกำหนดโทษน้อย ผู้กระทำผิดไม่เกรงกลัว● กฎหมายให้อำนาจเดียวคือรัฐ ไม่มีอำนาจร่วมระหว่างรัฐ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และชาวประมง	<ul style="list-style-type: none">➤ ควรมีการปรับปรุงกฎหมายให้เหมาะสม เช่น กฎหมายเกี่ยวกับต่างประเทศ อาทิ มาเลเซีย ฯลฯ➤ ควรมีการปรับปรุงกฎหมายจากการห้าม เป็นการอนุญาตให้ใช้เครื่องมือใด ในพื้นที่ใด และเพิ่มบทกำหนดโทษให้รุนแรง ให้เกิดความเข็ญ吓唬 (เช่น ยึดเรือ หรือควบคุมไม่ให้ออกทำการประมง ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง)➤ ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายประมง กระจายอำนาจหน้าที่ ยอมรับสิทธิชุมชนท้องถิ่น➤ ทบทวนประกาศฯ ปิดอ่าว ให้อยู่ในช่วงเวลาที่เหมาะสม เนื่องจากปัจจุบัน การเริ่ยญพันธุ์สัตว์น้ำเวลาซ้ำแล้ว ปิดอ่าวแล้วได้ประโยชน์น้อยลง➤ ควรมีการปรับปรุงประกาศกระทรวงที่เกี่ยวกับขนาดตาก้อน ขนาดเครื่องมือ ดูแลห้ามจับ และขนาดเครื่องจักร สำหรับทุกเครื่องมือที่มีศักยภาพการจับสูงๆ

ประเมินผลการระดมความคิดเห็น

สาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา

กลุ่มชาวประมงพื้นบ้าน ประมาณพานิชย์ สมาคมประมง และ NGO

ปัญหาภูมิภาคเบี่ยง มาตรการ และการบริหารจัดการ

สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
ปัญหาด้านผู้บังคับใช้กฎหมาย (เจ้าหน้าที่ภาครัฐ)	
● การบังคับใช้กฎหมายไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน (สังคมไทย เป็นสังคมอุปถัมภ์) กฎหมายไม่เสมอภาค มีสองมาตรฐาน และเลือกปฏิบัติ	➤ ทุกภาคส่วนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการร่วมกัน
● ขาดการบังคับใช้/ปราบปรามอย่างต่อเนื่อง อาทิ ในช่วง นอกระยะเวลา มาตรการปิดอ่าว	➤ ให้อำนาจมากขึ้นกับผู้บังคับใช้กฎหมาย ภายใต้ กฎระเบียบที่ถูกต้องตามกฎหมาย
● เจ้าหน้าที่หรือนโยบายการประมงให้ความสำคัญกับ ชาวประมงพื้นบ้านน้อย อุดหนุนประมงพาณิชย์มากกว่า	➤ ต้องสร้างจิตสำนึกให้ผู้บังคับใช้กฎหมาย
● การบังคับใช้กฎหมายในบางพื้นที่ทำงานได้ยาก เนื่องจาก ประเภทเครื่องมือ ทรัพยากรต่างกัน	➤ เพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่และเพิ่มงบประมาณ ในการควบคุม
● ไม่ชัดเจนในการบังคับใช้กฎหมาย อยู่ที่ชุมชนเป็นสำคัญ หากชุมชนไหนเข้มแข็ง แข็งแรง เจ้าหน้าที่รัฐแทบจะทำ อะไรไม่ได้เลย	➤ รัฐควรให้ชาวประมงประเภทเดียยงชายฝั่ง ทำหน้าที่เฝ้าระวังคุณภาพน้ำทะเล ดูแลการทำ ประมงใกล้ฝั่งที่ผิดกฎหมาย (ถ้ามีงบประมาณ ให้ก็ได้)
● ผู้ใช้กฎหมายมักเลือกปฏิบัติ	➤ เจ้าหน้าที่รัฐควรลงพื้นที่บ่อย ๆ เพื่อพูดคุย ปรึกษาหารือกับชาวประมงให้เกิดความเข้าใจ สร้างจิตสำนึก และให้ความรู้
● ความมีการควบคุมพุ่งติงรرمของเจ้าหน้าที่ประมงที่ปฏิบัติ หน้าที่ในทะเล	➤ ปรับปรุงกลไกการบริหารจัดการ โดย ถ่ายโอนอำนาจไปยังห้องถิน กรม ประมงควรรุ่งดำเนินการเฉพาะงานวิชาการ คุณภาพสินค้า มาตรฐานสินค้า และด้านการ ต่างประเทศ
ปัญหาด้านผู้ถูกบังคับใช้กฎหมาย (ชาวประมง)	
● ชาวประมงไม่มีจิตสำนึกในการทำประมงอย่างรับผิดชอบ พยายามฝ่าฝืนกฎหมาย ตลอดจนไม่ให้ความร่วมมือใน ข้อบังคับต่างๆ	➤ สร้างจิตสำนึก ให้ความรู้ ประชาสัมพันธ์
● ชาวประมงไม่รักกฎหมายอย่างทั่วถึง	➤ ให้มีส่วนร่วมในการร่าง พ.ร.บ.ประมง
● ชาวประมงไม่ยอมรับข้อมูลทางวิชาการทำให้การจัดทำ กฎหมายเบี่ยงไม่สามารถใช้ข้อมูลวิชาการได้อย่างสมบูรณ์	➤ เผยแพร่ความรู้ให้กว้างขวางมากขึ้น
● มีความเหลื่อมล้ำระหว่างชาวประมงแต่ละกลุ่ม	➤ สร้างจิตสำนึกร่วม ในการทำประมง อย่าง รับผิดชอบ และทำความกฎหมาย

ประมวลผลการระดมความคิดเห็น

สาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา

กลุ่มชาวประมงพื้นบ้าน ประมงพาณิชย์ สมาคมประมง และ NGO

ปัญหาภูมิภาค มาตรการ และการบริหารจัดการ

สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
ปัญหาด้านรูปแบบการบริหารจัดการ	
<ul style="list-style-type: none">● ภาครัฐมักได้ข้อมูลที่ผิดพลาด ไม่ถูกต้อง● ขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของผู้มีส่วนได้เสีย ขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนชาวประมง รวมศูนย์อำนาจใจให้ส่วนกลาง (กระทรวง หรือกรม)● ภาครัฐไม่ให้ความสำคัญในอาชีพประมงทะเล ไม่มีนโยบายที่ชัดเจนในการกำหนดทิศทาง ของอาชีพประมงทะเล● กรมประมงดูแลไม่ทั่วถึง เพราะต้องดูแลทั้งประมง บนบกและประมงทะเล ทำให้ขาดความมุ่งมั่นในการ แก้ปัญหา ขาดงบประมาณ● มาตรการด้านพื้นที่ปิดอ่าวยังไม่ครอบคลุม	<ul style="list-style-type: none">➤ ให้รัฐสร้างชุมชนเข้มแข็งทั้งด้านอ่าวไทย และด้านอันดามัน➤ ใช้พื้นที่ทางนิเวศน์ (อ่าว-ชายฝั่งจังหวัด) เป็นฐานกำหนดการบริหารจัดการ➤ ควรจัดตั้งกรมประมงทะเล เพื่อให้มี หน่วยงานที่ดูแลชาวประมงได้ทั่วถึง ตรงจุด ต่อเนื่อง และมีงบประมาณ รวมทั้งบุคลากรที่เพิ่มมากขึ้น➤ มีมาตรการปิดอ่าวในทุกพื้นที่ โดยรับฟัง ความคิดเห็นจากชาวประมงเพื่อ ประกอบการพิจารณาเท่านั้น ไม่ใช่ให้ ชาวประมงเป็นผู้ตัดสินว่าจะปิดหรือไม่ ปิด➤ บูรณาการร่วมกัน ต้องชัดเจน ไม่เลือก ปฏิบัติ และให้ผลเชิงรูปธรรม

ประมวลผลการระดมความคิดเห็น

สาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา

กลุ่มชาวประมงพื้นบ้าน ประมงพานิชย์ สมาคมประมง และ NGO

ปัญหาการใช้ประโยชน์ในทรัพยากรอย่างไม่เหมาะสม

สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
ปัญหาด้านเครื่องมือประมง	
<ul style="list-style-type: none">ชาวประมงมีการพัฒนาเครื่องมือในการทำประมงมีเครื่องมือที่ทำลายทรัพยากรจำนวนมาก โดยสามารถแบ่งเป็น เครื่องมือที่ทำลายพื้นที่ เช่น awanlak awanrun คราดหอย และ เครื่องมือที่ทำลายพันธุ์ปลา (ลูกปลาขนาดเล็ก) เช่น awanlak awanด้า awanล้อมปลากระตักเครื่องประมงบางชนิดทำการประมงด้วยรูปแบบวิธีการ ที่ไม่ เหมาะสม เช่น เครื่องมือawanล้อมจับ awanล้อมปลากระตักปั้นไฟ ทำการประมงใกล้ช้ายิ่งเกินไป	<ul style="list-style-type: none">กำหนดโครงการทำประมงให้เหมาะสมกับ ทรัพยากรสัตว์น้ำภาครัฐต้องกล้าออกกฎหมายบังคับใช้อย่าง จริงจัง (ตាជวน ประเภทการทำประมง)ควรเมืองประมานให้ชาวประมงเปลี่ยนเครื่องมือ ที่มีการทำลายล้างสูง เช่น awanrun เรือได้ ไป ดำเนินการประมงรูปแบบอื่น (เช่น การ เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง)ควรให้ชาวประมงประเภทawanด้า awanลากคู่ awanล้อมปลากระตักปั้นไฟ มาร่วมปรึกษากันว่า จะทำประมงแบบยั่งยืนอย่างไร โดยทุกฝ่าย ช่วยกันเสียสละ ไม่โท钵กัน
ปัญหาด้านพื้นที่ทำประมง	
<ul style="list-style-type: none">เขตอนุรักษ์ถูกทำลาย ไม่เคารพสิทธิชุมชนที่เข้าอนุรักษ์ ฝ่าฝืน กฎหมายยังมีการทำประมงบริเวณชายฝั่งอยู่มาก ซึ่งนับเป็นแหล่งสัตว์ น้ำวัยอ่อนที่สำคัญพื้นที่ทำการประมงไม่เหมาะสมสมกับการลงแรงประมง	<ul style="list-style-type: none">กรมประมงต้องเป็นคนกลางในการจัดสรรพื้นที่ ให้เหมาะสมโดยใช้หลักวิชาการ อาทิ แบ่งตาม ศักยภาพของเรือขนาดเล็กชายฝั่ง ขนาดกล่อง ขนาดใหญ่ และให้ความสำคัญกับพื้นที่แหล่ง อาศัยกับทรัพยากรประมง เช่น ປะกรังใต้น้ำ หินโสโคริกควรกำหนดพื้นที่ทางทะเลและชายฝั่งสำหรับ การใช้ประโยชน์ด้านอื่นๆ ด้วย เช่น พลังงาน อุตสาหกรรมควรส่งเสริมการเพาะเลี้ยงชายฝั่ง เช่น หอยแมลงภู่ หอยแครง ให้ครอบคลุมพื้นที่มาก ขึ้น เพื่อให้เป็นแหล่งพักพิงของสัตว์น้ำ (ในเขต อ่าวไทยรูปตัว ก)ควรเพิ่มในด้านการเพาะเลี้ยง แล้วปล่อยลง ทะเลให้เหมาะสม

**ประมวลผลการระดมความคิดเห็น
สาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา**

กลุ่มชาวประมงพื้นบ้าน ประมาณพานิชย์ สมาคมประมง และ NGO

ปัญหาการใช้ประโยชน์ในทรัพยากรอย่างไม่เหมาะสม

สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
ปัญหาด้านความขัดแย้งทางการประมง	
<ul style="list-style-type: none">● ชาวประมงในแต่ละเครื่องมือมีความขัดแย้งในเชิงพื้นที่ ทำการประมง เครื่องมือประมง ช่วงระยะเวลาในการ ทำการประมง ที่ส่งผลกระทบซึ่งกันและกัน● ชาวประมงขาดผู้นำที่มีแนวคิดป้องคง ประสาน ประโยชน์ ส่วนใหญ่มีผู้นำที่รุนแรง ปกป้องแต่อธีพ ของตน ไม่มองส่วนรวม● ชาวประมงมักเห็นแก่ตัว มองแต่ตัวเอง เห็นผู้อื่นเป็น ศัตรู เพ่งแต่โทษผู้อื่น แต่ลืมมองตัวเอง	<p style="text-align: right;">➤ พัฒนาผู้นำชุมชนให้มีความรู้พร้อมคุณธรรม และมีศักยภาพในการสร้างเครือข่ายและ ประสานประโยชน์ได้อย่างลงตัวและ เหมาะสม</p>
ปัญหาด้านปริมาณ – ประสิทธิภาพการทำประมง	
<ul style="list-style-type: none">● การทำการประมงไม่เหมาะสม เช่น การจับสัตว์น้ำที่ ไม่ได้ขนาด ขนาดเล็ก หรือ พ่อ-แม่พันธุ์ปลาทุกจับ ก่อนการวางไข่● สัตว์น้ำที่จับได้มีขนาดเล็ก ทำให้ไม่ได้ราคา● เมื่อทรัพยากรลดลง การทำการประมงในแต่ละเที่ยวต้องใช้ จำนวนวันมากขึ้น● ชาวประมงพัฒนาเครื่องมือในการล่าได้มากขึ้น โดย ภาครัฐไม่สามารถจัดการได้ และขาดการพัฒนา เครื่องมือในการจับอย่างเหมาะสม ให้ได้ทรัพยากรที่ คุ้มค่าทางเศรษฐกิจจริงๆ (อาทิ การลดขนาดตัวอ่อนให้ เล็กลง ขยายอวนให้ใหญ่ขึ้น)● เทคโนโลยีใหม่ๆ มีบทบาทมากขึ้น● ปริมาณจำนวนเครื่องมือเพิ่มขึ้น● ผู้ประกอบการมีจำนวนมาก สืบทอดอาชีพชาวประมง● มีการนำปลาทุกขนาดเล็กมาใช้ประโยชน์ (เช่น ใน โรงงานทำปลาป่น)	<p style="text-align: right;">➤ เลือกจับปลาที่ได้ขนาดมาจำหน่าย</p> <p style="text-align: right;">➤ สร้างจิตสำนึกให้ชาวประมง และส่งเสริม หรือจัดหาอาชีพมาช่วยรองรับ</p>

ประมวลผลการระดมความคิดเห็น สาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา

กลุ่มชาวประมงพื้นบ้าน ประมงพาณิชย์ สมาคมประมง และ NGO

ปัญหาความไม่ชัดเจนของข้อมูลด้านปริมาณปลาทูและการอพยพย้ายถิ่นของปลาทู

สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
ปัญหาด้านระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม	
<ul style="list-style-type: none">ระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงในแต่ละปี อาจทำให้เส้นทางการอพยพเคลื่อนย้ายที่อาศัย การ วางไข่ เปลี่ยนไปไม่ตรงกันในแต่ละปีขาดข้อมูลทางวิชาการ อาทิ ความสัมพันธ์ระหว่างปลาทู และระบบนิเวศ	<ul style="list-style-type: none">▶ ทบทวนการศึกษาวิจัยตามรอบที่ประมวล ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลง▶ วางแผนศึกษาวิจัยทางนิเวศวิทยาและ อุทกวิทยาที่ครอบคลุมปัจจัยแวดล้อมซึ่ง มีบทบาทต่อทรัพยากรป่าทู
ปัญหาด้านข้อมูลสถิติ และการบริหารจัดการ	
<ul style="list-style-type: none">ขาดการวิจัยเชิงลึกอย่างจริงจัง ทั่วถึง เพราะไม่ได้รับ ความร่วมมือจากชาวประมง ขาดนักวิชาการ งบประมาณข้อมูลเก่า ล้าหลัง ทำให้การจัดการและการนำไปใช้ ประโยชน์ได้ไม่ถูกต้องการรวบรวมสถิติไม่มีการพัฒนา ยึดตามแนวทางการ รวบรวมอย่างเดิม ไม่ปรับเพิ่มเติมสภาวะการประมงการเผยแพร่ข้อมูลล่าช้า	<ul style="list-style-type: none">▶ ชาวประมงต้องให้ความร่วมมือในการให้ ข้อมูลการจับปลาที่ถูกต้อง ครบถ้วน▶ ควรมีการสำรวจข้อมูลการจับปลาทุในฤดู วางไข่ ณ ท่าขึ้นปลาทุกที่ โดยใช้นักศึกษา ในห้องถิ่นนั้น ๆ (จะได้ข้อมูลจริงมากกว่า)▶ ควรที่จะมีการมาศึกษาทางจรชีวิตกันใหม่ แต่ต้องเริ่มจากศึกษาสายพันธุ์ให้แน่ชัดว่า มีกี่สายพันธุ์ (อ่าวไทยน่าจะมีอย่างน้อย 4 สายพันธุ์) แต่ละสายพันธุ์มีวงจรชีวิต อย่างไร พื้นที่ไหน หากเริ่มต้นถูก ทำการศึกษาถูก การจัดการจะถูกด้วย

ประมวลผลการระดมความคิดเห็น สาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา

กลุ่มชาวประมงพื้นบ้าน ประมงพาณิชย์ สมาคมประมง และ NGO

ปัญหาความไม่ชัดเจนของข้อมูลด้านปริมาณปลาทูและการอพยพย้ายถิ่นของปลาทู

สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
ปัญหาด้านสถานภาพและแนวโน้มการใช้ประโยชน์	
<ul style="list-style-type: none">ชาวประมงและภาคีขาดการรับรู้และมีส่วนร่วม ผูกขาดอยู่ที่กรมประมง และนักวิชาการขาดข้อมูลปริมาณการจับปลาทูที่แท้จริง หรือข้อมูลที่มีอยู่ยังไม่สมบูรณ์แม่พันธุ์และลูกพันธุ์ถูกทำลาย	<p>➤ หาทางพัฒนาระบบศูนย์ข้อมูลปลาทูรวมทั้งทรัพยากรป่าผืนน้ำ ที่เป็นหน่วยในการรวบรวม วิเคราะห์ให้บริการข้อมูล รวมทั้งประชาสัมพันธ์ข้อมูลความรู้อย่างต่อเนื่อง</p>

ปัญหาด้านสายพันธุ์ ชีววิทยา และพลวัตประชากร

<ul style="list-style-type: none">พันธุ์ปลาหายสายพันธุ์สูญหายจากอ่าวไทยพื้นที่ในการอพยพของฝูงปลาทูยังคงมีความคลาดเคลื่อนในบางช่วง รวมทั้งขาดข้อมูลด้านความชุกชุมของปลาทู	<p>➤ วางแผนการประสานงานการเก็บข้อมูลจากชาวประมงในแต่ละเขตพื้นที่ ภายใต้การสร้างเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการดูแลอนุรักษ์ทรัพยากรป่าร่วมกัน</p>
---	---

ประมวลผลการระดมความคิดเห็น สาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา

กลุ่มชาวประมงพื้นบ้าน ประมงพานิชย์ สมาคมประมง และ NGO

ปัญหารุกรกิจ การตลาด และการจัดการหลังการจับ

สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
ปัญหาด้านชุมชนชาวประมง	
<ul style="list-style-type: none">● ชาวประมงขาดความรู้ในด้านการตลาด● ขาดการรวมกลุ่มหรือให้ความร่วมมือกับกลุ่ม● กรมประมงขาดนโยบายต่อเนื่องในการส่งเสริมชาวประมงพื้นบ้าน ขาดการจัดทำแพลตฟอร์มชุมชน ขาดการจัดการหลังการจับ ขาดการพัฒนาการรวมกลุ่มของชาวประมง● ชาวประมงอยู่ภายใต้นายทุน ทั้งชาวประมงพื้นบ้านและชาวประมงพาณิชย์	<ul style="list-style-type: none">➤ ให้ความรู้ด้านการตลาดชุมชน พัฒนาการรวมกลุ่ม➤ จัดหาตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์ประมง➤ จัดให้มีแหล่งเงินทุน➤ สร้างบรรจุภัณฑ์ ส่งเสริมการแปรรูป พร้อมตลาดมารองรับด้วย
ปัญหาด้านต้นทุนการบริหารจัดการ	
<ul style="list-style-type: none">● ขาดนวัตกรรมใหม่ๆ ต้นทุนจึงยังคงสูงอยู่● ชาวประมงขาดความรู้● ขาดการซ่วยเหลือจากภาครัฐที่จริงจัง	<ul style="list-style-type: none">➤ ภาครัฐควรจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ด้านการบริหารจัดการต้นทุนผลตอบแทนและธุรกิจการประมงให้แก่ชุมชน
ปัญหาด้านระบบการตลาดและผู้บริโภค	
<ul style="list-style-type: none">● ผู้จับปลาทุข่ายได้ราคาถูก ไม่มีการประกันราคาปลา ผู้บริโภคซื้อราคาแพง พ่อค้าเอาเปรียบมาก● มีการผูกขาด ราคาถูกกำหนดโดยพ่อค้า● การตลาดยังไม่ครอบคลุม ถูกกดราคาสินค้าจากพ่อค้าคนกลาง เจ้าหน้าที่รัฐไม่เข้ามาช่วยดูแล	<ul style="list-style-type: none">➤ จัดสรรง davita ในการจับแต่ละปีของแต่ละลำเรือ ช่วยแก้ปัญหาสินค้าล้นตลาด เรือก็จะจับแต่ปลาใหญ่เพื่อให้คุ้มค่าเศรษฐกิจมากที่สุด➤ ประชาสัมพันธ์จุดเด่นของผลิตภัณฑ์ให้ผู้บริโภคทราบ➤ พัฒนาระบบขนส่ง➤ ขยายตลาดไปยังภูมิภาคอื่น เพื่อส่งเสริมและหาแหล่งรองรับผลิตภัณฑ์ เช่น การใช้การสั่งซื้อสินค้าทางไปรษณีย์ การให้หน่วยงานรัฐในภูมิภาคหาแหล่งจำหน่ายเหมือนลองกองทางใต้
● ปัญหาด้านระบบจัดการหลังการจับ	
<ul style="list-style-type: none">● ไม่มีห้องเย็นรองรับ ไม่มีตัวครับชื่อส่งและขายต่อที่แน่นอน ไม่มีการประกันราคา● มีการจับในปริมาณมาก ขาดน้ำแข็ง ขาดการรับซื้อ	<ul style="list-style-type: none">➤ สร้างความร่วมมือในการจับสัตว์น้ำ➤ จัดระบบการจัดการให้เหมาะสมกับปริมาณสัตว์น้ำ

ประมวลผลการระดมความคิดเห็น

ສາເຫຼຸຂອງປໍ່ານາແລະແນວທາງແກ້ໄຂປໍ່ານາ

ກຸ່ມພະບານ ປິບປະຕິ ສາມາດປະລົງ ແລະ NGO

ປໍ່ານາສິ່ງແວດລ້ອມ ຄຸນກາພັນ້າ ແລະອາຫານໃນຮຽນຮາດ

ສາເຫຼຸ	ແນວທາງແກ້ໄຂ
ປໍ່ານາດ້ານແຫລ່ງທີ່ອູ່ຂອງສັດວົນ້າ	
<ul style="list-style-type: none">● ແຫລ່ງທີ່ອູ່ມີການເປີ່ຍັນແປລັງໄປຈາກເດີມ (ທັງແຫລ່ງປະກາງເຖິງ ແນວໝາຍື່ງ ປ້າຍເລີນ ແລະພື້ນທີ່ອ່າວິໄທຮູບຕົວ ກ)● ແຫລ່ງທີ່ອູ່ເສື່ອມໂກຮມລົງຈາກອຸປະກຳປະລົງ ເຊັ່ນ ອານາກຫຍລາຍ ເຮືອວຸນຮຸນ ແລະເກີດຈາກການອ່ອນແອຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ ການໃຊ້ຫົວໝາກຮ ທາງທະເລແລະໝາຍື່ງໄປດ້ານອື່ນ ເຊັ່ນ ອຸດສາທາກຣມ ທ່າເຮືອ ທ່ອງເຖິງ ພັບງານ	<ul style="list-style-type: none">➤ ຈັດຫາຕາລຸດສໍາຫຼັບຜົລິຕັນທີ່ແປປູປ➤ ອຸນົກັບ ຄຸມຄອງແຫລ່ງທີ່ອູ່ອ່າຄີຢັ້ງປາຫຼຸເພື່ອ ຄວາມມິນຄົງທາງການຜົລິຕັນອາຫານຮຽນຮາດ➤ ສ້າງແຫລ່ງອ່າຍີໃຫ້ປາຫຼຸ ເຊັ່ນ ປະກາງ ເຖິງ
ປໍ່ານາດ້ານການເປີ່ຍັນແປລັງທາງສກວະຮຽນຮາດ	
<ul style="list-style-type: none">● ຖຸດມີການເປີ່ຍັນແປລັງ ຄລື່ນລົມແຮງເຊື້ນ● ການໃຊ້ປະໂຍບນີ້ໃນພື້ນທີ່ດັ່ງນີ້ທີ່ມີຄວາມຮູ້ແຂວງທີ່ມີຄວາມຮູ້ແຂວງ● ກ່າຍພືບຕິທຳໃຫ້ເກີດຄວາມເປີ່ຍັນແປລັງທັງລົບແລະບວກ● ຍັງໄມ້ມີການສຶກສາຜົລິຕັນທະບຽບຈາກການເປີ່ຍັນແປລັງທາງຮຽນຮາດຕີ່ຕ່ອງ ຫົວໝາກປາຫຼຸ	<ul style="list-style-type: none">➤ ຄວາມມີແຜນການສຶກສາວິເຄາະທີ່ຜົລິຕັນທະບຽບແລະ ແນວໂນມການເປີ່ຍັນແປລັງຈາກ ສກວະແວດລ້ອມ ໃນພື້ນທີ່ອ່າວິໄທ ທີ່ມີຕ່ອງຫົວໝາກປາຫຼຸ
ປໍ່ານາດ້ານອາຫານສັດວົນ້າ	
<ul style="list-style-type: none">● ແຫລ່ງອາຫານລົດລົງແລະທ່ວງໂໝ່ອຫານເປີ່ຍັນໄປ● ການທຳປະມົງໄດ້ໄປທ່ານຍ່າງທ່ວງໂໝ່ອຫານຂອງສັດວົນ້າ ທຳໃຫ້ສັດວົນ້າ ບາງສາຍພັນຖຸໄດ້ສູງພັນຖຸໄປ● ຮະບນນຳຖຸກເປີ່ຍັນແປລັງດ້ວຍເຂື່ອນ ທຳໃຫ້ສາຮາອາຫານລົດລົງ● ຂາດ້ອຸນ້າມີຫາກວິຊາການເຮືອງອາຫານໃນຮຽນຮາດຕີ່ປົກລົງແລ້ວຈະວົງໄປ ປາຫຼຸ	<ul style="list-style-type: none">➤ ສຶກສາຂໍ້ອຸນ້າມີຫາກວິຊາການເຮືອງອາຫານໃນແຫລ່ງວາງໄໝເລື່ອງຕົວອ່ອນຂອງປາຫຼຸ
ປໍ່ານາດ້ານຄຸນກາພັນ້າ	
<ul style="list-style-type: none">● ມີການປ່ອຍນັ້ນເສີຍແລະຂະໜາດສູ່ທະເລຈຳນວນນັກ● ກຳໜັດມາຕຽບຮູ້ຄຸນກາພັນ້າຂອງແຕ່ລະກົມ/ກະທຽວຕ່າງກັນໄປ● ມີການທຶນຂະໜາດ ມີຂອງເສີຍຈາກເຮືອບຣຸກນັ້ນມັນ ເຮືອສິນຄ້າ● ມີການທຶນນັ້ນເສີຍຍ່າງຂະດກວຽບຄຸມ● ນັ້ນເສີຍທີ່ປ່ອຍລົງທະເລ ມີສາເຫຼຸຈາກພື້ນທີ່ເບືດຕອນຕົ້ນຂອງແນ່ງ້າ ຈົນຄົງພື້ນທີ່ຕອນປາຍນັ້ນ	<ul style="list-style-type: none">➤ ສ້າງຄວາມຕະຫຼາກໃຫ້ກັບສັງຄຸນກາພຽມ ດ້ວນ ປໍ່ານາຂະໜາດແລະນັ້ນເສີຍທີ່ທຶນລົງສູ່ທະເລ➤ ກຳໜັດແຜນເຂົ້າບຽນການພື້ອການປັບປຸງ ມາຕຽບຮູ້ຄຸນກາພັນ້າພິວດິນ ມາຕຽບຮູ້ຄຸນກາພ ນັ້ນປາກແມ່ນ້າ ແລະມາຕຽບຮູ້ຄຸນກາພັນ້າທະເລ ທີ່ ນອງຍ່າງເຂື່ອມໂຍງຕ່ອງເນື່ອງກັນເປັນຮັບປຸງ

ประมวลผลการระดมความคิดเห็น สาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา

กลุ่มผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญ กรมกอง องค์กร นักวิชาการ นักวิจัย อาจารย์

ปัญหาภูมิภาคเบี่ยง มาตรการ และการบริหารจัดการ

สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
ตัวก្នុងមិត្តភាព	
● บทกำหนดโดยไม่มีรุนแรง	➤ เพิ่มบทลงโทษในกฎหมายประมง
● จับปลาทูขายได้ราคา 100,000 บาท เสียค่าปรับ 20,000 บาท ชาวประมงจึงยอมทำผิดแล้วจ่ายค่าปรับ	➤ บทลงโทษต้องเข้มงวด หมายรวมกับการกระทำผิด
● บทลงโทษของกฎหมายไม่เข้มแข็ง ไม่สะท้อนถึงเศรษฐกิจในปัจจุบัน อัตราการปรับไม่มากพอ	➤ หากจับได้ว่าทำผิดจริง ในระหว่างดำเนินคดีจะต้องห้ามดำเนินการใดๆ เพื่อการประมง
● การประกาศพื้นที่ปิดอ่าวไม่ครอบคลุม	➤ หาความร่วมมือและความคิดเห็นในการวางแผนการอนุรักษ์ เช่น การปิดอ่าวตัว ก
● การปิดพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์ยังไม่ครอบคลุมในอ่าวไทยทั้งด้านพื้นที่และเวลา	
● เพิ่มมาตรการในการติดตามสัตว์น้ำขึ้นท่า	➤ ประสานความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในการสนับสนุนการเก็บข้อมูลสถิติสัตว์น้ำขึ้นท่า
● ตัวบทกฎหมายที่บังคับใช้ ยังมีช่องว่างให้ผู้ใช้ทรัพยากร (ปลาทู) กล้ากระทำการ (ของกลางไม่รับ)	➤ แก้ไขให้ความผิดที่เกี่ยวกับทรัพยากรประมงยกเว้นกฎหมายหลักได้บางกรณี
● อาศัยช่องว่างทางกฎหมายทำผิด พ.ร.บ.ประมง	➤ แก้กฎหมายประมงให้รัดกุม
● นาย ก. เช่าเรือนาย ข. มาทำประมง ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถยึดเรือประมง	
● ยังมีการทำประมงที่ผิดกฎหมาย	➤ ต้องปรับปรุงแก้ไขกฎหมายบางประเด็น เช่น บังคับเรือให้ติดเครื่องติดตามเรือ (VMS)

ประมวลผลการระดมความคิดเห็น สาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา

กลุ่มผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญ กรมกอง องค์กร นักวิชาการ นักวิจัย อาจารย์

ปัญหาที่ควรเบี่ยง มาตรการ และการบริหารจัดการ

สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
ผู้บังคับใช้กฎหมาย	
➤ กฎหมายไม่ถูกบังคับใช้อย่างจริงจัง	➤ เจ้าหน้าที่ประมงบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง
➤ เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอในการควบคุม และ ปราบปราม	➤ ช่วงฤดูปิดอ่าวหรือพื้นที่ได้วิกฤตให้เพิ่มเจ้าหน้าที่ ไปช่วยงาน (ในบางช่วง)
➤ การบังคับใช้กฎหมายไม่มีคุณภาพ	➤ เจ้าหน้าที่ประมงบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง
➤ จับแล้วปล่อย เพราะมีเส้นสาย หรือเห็นอก เห็นใจชาวประมง เพราะไม่มีเงิน	
➤ ผู้บังคับใช้กฎหมายขาดจิตสำนึกในหน้าที่	➤ พัฒนาระบวนการสร้างจิตสำนึกให้ผู้บังคับใช้ กฎหมาย
ผู้ถูกบังคับใช้กฎหมาย	
➤ ผู้ถูกบังคับใช้ไม่เกรงกลัวกฎหมาย	➤ กำหนดหรือปรับปรุงแนวทางการลงโทษทาง สังคม
➤ ความไม่รู้กฎหมายของชาวประมง (บาง กลุ่ม)	➤ ส่งเสริม เผยแพร่ และให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ประมง
	➤ มีการเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมายประมงทาง วิทยุ
➤ ประชาชนมองการใช้ทรัพยากรประมง ยังไม่ เป็นการทำลาย (ไม่เป็นปัญหาร่วมของ ประชาชน ยังเป็นปัญหาของคนในวงแคบ)	➤ ควรแก้ปัญหาเป็นภาพใหญ่ให้สื่อ/ประชาสังคม มองเป็นปัญหาใหญ่
➤ ชาวประมงขาดแรงจูงใจ	➤ มีหน่วยงานรับรองการทำประมงอย่างรับผิดชอบ ให้ Logo (ใบรับรอง) ที่มาจากการทำประมง อย่างรับผิดชอบ

ประมวลผลการระดมความคิดเห็น สาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา

กลุ่มผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญ กรมกอง องค์กร นักวิชาการ นักวิจัย อาจารย์

ปัญหาภูมิภาคเบี่ยง มาตรการ และการบริหารจัดการ

สาเหตุ	แนวทางแก้ไข
การบริหารจัดการ	
● ชาวประมงขาดความเชื่อมั่นในผลงาน วิชาการที่นักวิชาการทำงานวิจัย	➤ ให้ชาวประมงมีส่วนร่วมในงานวิจัย
● ขาดการประยุกต์งานวิจัย/การใช้ข้อมูลที่มีอยู่แล้วไปสู่การอุตสาหกรรม และไปสู่ผู้ที่ถูกบังคับใช้ (ชาวประมง)	➤ ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการทำวิจัยตั้งแต่เริ่มต้น ➤ สร้างความรู้ ความเข้าใจ สร้างจิตสำนึก
● ขาดเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าในการเฝ้าระวัง	➤ ติดตั้ง VMS ➤ ใช้ภาพถ่ายดาวเทียม ➤ ใช้เครื่องบินในการตรวจเฝ้าระวัง
● ยังไม่สามารถควบคุมการทำการประมงได้อย่างแท้จริง	➤ เรือประมงที่ทำการประมงปลาทุกจำพวก ติดตั้งเครื่อง VMS
● ไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย	➤ ชาวประมงจะต้องเข้ามามีส่วนร่วม ➤ สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ให้ชาวประมงมีความรับผิดชอบในการทำประมง
● คน/เครื่องมือของทางการมีน้อย	➤ การจัดกิจกรรม “ประมงหน้าบ้าน”
● งบประมาณมีจำกัด	
● การทำงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบเป็นแบบเชิงรับ	➤ เจ้าหน้าที่ต้องมีความจริงใจ ในการปฏิบัติหน้าที่ ในกรณีที่ชาวประมงฝ่าฝืนกฎหมาย ➤ พัฒนาและส่งเสริมให้ผู้บังคับใช้กฎหมายทำงานอย่างรับผิดชอบต่อหน้าที่ ➤ ปรับการทำงานในรูปแบบเชิงรุก